

Wmo kadernota 2013-2016 ABR

Voorwoord

Voor u ligt de Wmo kadernota 2013–2016 ABR. Wij zijn verheugd dat we deze kadernota met de drie gemeenten Alphen aan den Rijn, Boskoop en Rijnwoude hebben kunnen vormgeven. Deze Wmo kadernota is tot stand gekomen met input van de gemeenteraden, partners en de Wmo adviesraden van de drie gemeenten. Dit heeft geresulteerd in een Wmo kadernota die door de wethouders van de drie betrokken gemeenten van harte wordt onderschreven. Wij zijn blij en ook trots dat we u als gemeenteraden eenzelfde nota ter vaststelling kunnen voorleggen.

In de voorbereiding van de beleidsvisie sociale agenda, de visie die is ontwikkeld voor de drie decentralisaties, hebben de vijf betrokken wethouders een missie geformuleerd. Deze missie sluit wat ons betreft naadloos aan bij wat we met de Wet Maatschappelijke Ondersteuning willen bereiken voor de inwoners van onze gemeente. We ondersteunen de inwoners die dat nodig hebben en investeren in een aantrekkelijke gemeente die meedoen mogelijk maakt. Tegelijkertijd stellen we de zelfredzaamheid en de eigen verantwoordelijkheid van de inwoners voorop. We gaan hierbij van de eigen mogelijkheden en de eigen kracht van de mensen. Een visie die wat ons betreft invulling geeft aan hoe de Wmo bedoeld is en die aansluit bij de tijdsgeest. De Wmo kadernota die voor u ligt beschrijft wat we voor onze inwoners willen bereiken en geeft richting aan de verdere uitwerking voor de uitvoering. De vraag van de inwoners staat centraal en er is dan ook voldoende ruimte om in de uitwerking en de uitvoering rekening te houden met lokale verschillen en de specifieke kenmerken van wijken of kernen.

Wij willen u vragen bij de behandeling van de Wmo kadernota speciaal aandacht te schenken aan de punten die daadwerkelijk de richting bepalen voor de uitvoering van de Wmo in de toekomst. Concreet gaat het om de volgende zaken:

- De missie, visie, kerndoel en speerpunten;
- de geformuleerde maatschappelijke effecten;
- de uitgangspunten;
- de kaders voor de grens van de eigen verantwoordelijkheid (thema a);
- de kaders voor de grens van gebruikelijke zorg en mantelzorg (thema b);
- de kaders voor de grens van de verantwoordelijkheid van de sociale omgeving (thema c);
- de kaders voor het vormgeven van preventie (thema d);
- de kaders voor de inzet om participatie sociaal en fysiek mogelijk te maken (thema d);
- de kaders voor het inzetten van hulp op maat (thema e);
- de kaders voor de invulling van keuzevrijheid bij het bieden van hulp op maat (thema e);
- de kaders voor de invulling van financiële verantwoordelijkheid (eigen bijdrage, thema e);
- de kaders voor het onderscheid in langdurige en kortdurende ondersteuning (thema e);
- de kaders voor het overnemen van de regie als de eigen verantwoordelijkheid niet wil lukken (thema f).

U vindt de onderbouwing van deze punten uiteraard in de nota terug.

Wij kijken met belangstelling uit naar uw besluit.

Samenvatting

Voor u ligt de ‘Wmo kadernota 2013–2016’ voor de gemeente Alphen aan den Rijn, Boskoop en Rijnwoude.

De vijf betrokken wethouders uit de drie gemeenten een mission statement geformuleerd voor het sociale domein. Het **mission statement** luidt:

We gaan uit van de reële autonome keuze van het individu voor de inrichting en verzorging van het eigen leven en het leven van de mensen in haar of zijn nabije omgeving.

De gemeente stimuleert betrokkenen die keuze te maken en helpt – zo nodig– als het individu dat tijdelijk of permanent niet of minder kan. De gemeente zorgt binnen de wettelijke regels voor een vangnet exclusief voor de inwoners, die dat nodig hebben.

De rol van de gemeente past binnen de omstandigheden van deze tijd en de omgeving. De gemeente neemt nooit het probleem van een individu over wanneer mensen niet voor zichzelf willen zorgen, terwijl ze daar wel toe in staat zijn. Dat laatste ook vanuit het besef dat de verantwoordelijkheid van de gemeente zich uitstrekt tot het waarborgen van een fatsoenlijk bestaansniveau, waarbij de gemeente in ieder geval ingrijpt als mensen een gevaar voor zichzelf worden of voor hun omgeving.

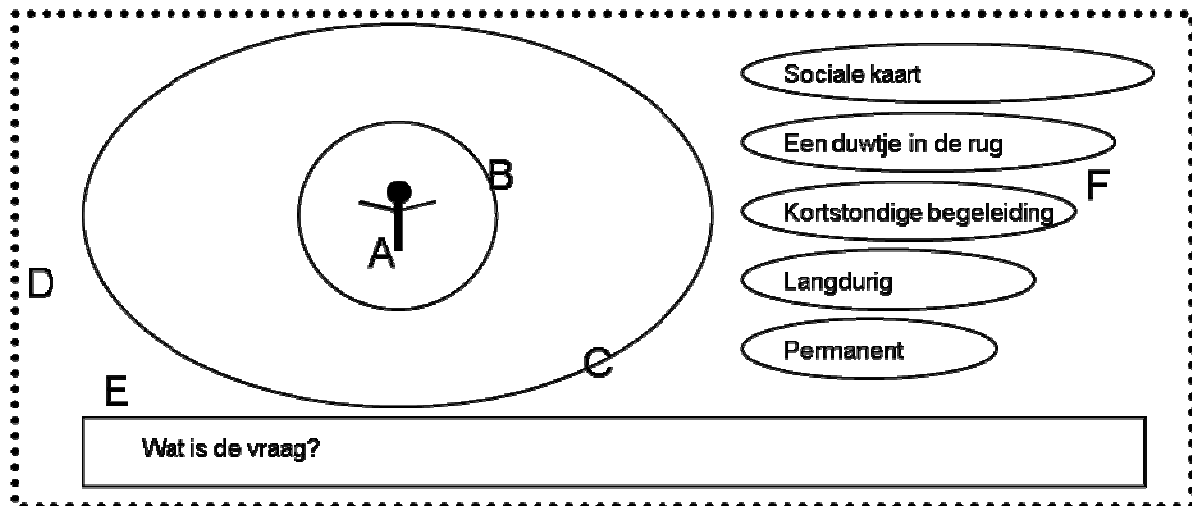
De gemeentelijke overheid past ook soberheid in het besef dat elke euro die zij uitgeeft, door anderen moet worden betaald.

We onderscheiden zes thema’s waarop we beoogde maatschappelijke effecten benoemen.

Deze thema’s zijn:

- a. Het individu, dat zo veel als mogelijk zijn of haar eigen leven moet kunnen leiden;
- b. De nabije omgeving van vrienden, familie en partner waarbinnen gebruikelijke zorg en mantelzorg plaatsvindt;
- c. De sociale omgeving, waarbinnen iemand hulp moet kunnen vragen en verlenen (meedoen);
- d. Randvoorwaarden in de gemeente maken het mogelijk om zo veel als mogelijk te voorkomen dat mensen in problemen komen en geven ruimte aan de ontwikkeling van zelfstandigheid en participatie;
- e. Hulp op maat voor mensen die knelpunten ervaren in het leiden van hun leven;
- f. Hulp voor mensen die moeilijkheden hebben in het nemen en/of houden van regie en eigen verantwoordelijkheid in het leven.

De onderstaande visualisatie brengt deze thema’s, en hun verhouding tot elkaar, in beeld.

Deelnemen aan de samenleving

Mensen doen op allerlei manieren mee in de samenleving. Ze werken, gaan naar school en maken in hun vrije tijd gebruik van de voorzieningen die er zijn in de gemeente. Ze doen boodschappen, sporten, gaan uit, zijn lid van een vereniging en bezoeken het theater. Grotendeels doen mensen dit zelfstandig. Waar nodig ondersteunt de gemeente hierbij.

We gaan uit van de eigen kracht van mensen. Indien er een ondersteuningsvraag ontstaat, zijn de meeste mensen in staat deze zelf op te lossen. De partner zorgt voor het huishouden bij een kortstondige ziekte of een vriendelijke buurvrouw neemt een paar boodschappen mee voor de dame op leeftijd die naast haar woont. Het individu (thema a) maakt gebruik van de nabije omgeving (thema b) of van de sociale omgeving (thema c). Hoe de nabije omgeving of de sociale omgeving er uit ziet is voor iedereen anders. Deze wordt gevormd door de wijze waarop iemand participeert in de maatschappij.

De eerste drie thema's beschrijven hoe mensen in de samenleving vanuit hun eigen kracht en verantwoordelijkheid handelen.

Meedoen mogelijk maken in een aantrekkelijke gemeente

De gemeente ondersteunt mensen om mee te kunnen doen in de maatschappij. We doen dit vooral door ervoor te zorgen dat meedoen laagdrempelig en aantrekkelijk is en door de mogelijkheden inzichtelijk te maken.

Door te investeren in het mogelijk maken van meedoen, geven we ook invulling aan preventie. We maken het niet alleen mogelijk dat mensen meedoen, maar ook dat zij in staat zijn een netwerk te vormen waar ze een beroep op kunnen doen als dat nodig is. De sociale omgeving heeft ook een duidelijke signaalfunctie voor mensen die in de problemen dreigen te komen (potentiële zorgmijders).

De gemeente investeert daarom in randvoorwaarden in de sociale en fysieke infrastructuur (thema d). De gemeente heeft relatief weinig invloed op thema a, b en c. De invloed op thema d is wel heel groot. Dit krijgt dan ook prioriteit omdat hiermee ook de voorwaarden

worden gecreëerd voor inwoners om goed invulling te geven aan hoe mensen in samenleving vanuit hun eigen kracht en verantwoordelijkheid handelen.

We kiezen hiervoor een integrale aanpak, waarvoor afstemming met andere beleidsterreinen noodzakelijk is.

Ondersteuning voor hen die het nodig hebben

Indien er een ondersteuningsvraag ontstaat die men niet zelf kan oplossen dan ondersteunt de gemeente, voor zover dit valt onder het compensatiebeginsel van de Wmo. Indien meer hulp nodig is dan men zelf op kan lossen met behulp van zijn nabije of sociale omgeving of met algemene voorzieningen, dan bieden we hulp op maat (thema e). De gekozen oplossing richt zich op de vraag van het individu en het te bereiken resultaat.

Het laatste thema (f) gaat over mensen die het niet lukt om zelf de regie te nemen. Vooral voor deze groep mensen hebben de nabije omgeving en de sociale omgeving (thema b en c) een belangrijke signaalfunctie.

Voor de zes thema's is het volgende beoogd maatschappelijk effect gedefinieerd:

a. Het individu

Beoogd maatschappelijk effect

Inwoners van de gemeente zijn zich bewust van hun eigen verantwoordelijkheid en handelen hier ook naar.

Mensen nemen regie over hun leven en maken tijdig de juiste keuzes om nu en in de toekomst zelfstandig en zelfredzaam mee te doen in de maatschappij.

Mensen maken maximaal gebruik van hun eigen kracht. Dit houdt ook in dat ze op tijd om hulp vragen, om hulp durven te vragen en zich er van bewust zijn dat ze ondersteuning nodig hebben.

b. Nabije omgeving

Beoogd maatschappelijk effect

Inwoners maken optimaal gebruik van hun nabije omgeving bij een ondersteuningsvraag

Inwoners die onderdeel uitmaken van de nabije omgeving van iemand met een ondersteuningsvraag bieden maximaal ondersteuning aan, waarbij zij zelf nog in staat zijn normaal deel te nemen aan de maatschappij.

c. De sociale omgeving

Beoogd maatschappelijk effect

Inwoners voelen zich verantwoordelijk om elkaar te helpen en te ondersteunen. Een 'sociale omgeving' neemt de verantwoordelijkheid om problemen met elkaar op te lossen.

d. Randvoorwaarden in de gemeente maken het mogelijk

Beoogd maatschappelijk effect

De lokale omgeving faciliteert de mensen om samen zelfredzaam te zijn.

e. Hulp op maat

Beoogd maatschappelijk effect

Belemmeringen van mensen om zelfredzaam, naar vermogen, te participeren worden gecompenseerd.

Inwoners zijn in staat dagelijkse levensverrichtingen uit te voeren, het persoonlijk leven te structureren en daarover de regie te voeren.

Er wordt gebruik gemaakt van de voorzieningen door hen die het echt nodig hebben.

f. Als de eigen verantwoordelijkheid niet wil lukken

Beoogd maatschappelijk effect

Mensen die niet in staat zijn zelf de regie te voeren over hun leven worden tijdig gesignaleerd en toegeleid naar de juiste ondersteuning. Zij komen niet in de situatie dat ze een gevaar vormen voor zichzelf of hun omgeving of overlast veroorzaken.

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	2
Samenvatting.....	3
1. Inleiding.....	8
2. Doel van de Wmo/wettelijk kader	10
3. Beleidsopgave en verantwoording.....	11
4. Sociale opgave	13
5. Missie/visie en thema's uit de startnotitie.....	16
5.1. Visie en missie	16
5.2. Thema's	17
5.3. Samenhand tussen de thema's.....	18
6. Algemene uitgangspunten	20
7. Beoogd maatschappelijk effect per thema.....	22
7.1. a. Het individu.....	23
7.2. b. Nabije omgeving	25
7.3. c. De sociale omgeving.....	27
7.4. d. Randvoorwaarden in de gemeente maken het mogelijk.....	29
7.5. e. Hulp op maat.....	37
7.6. f. Als de eigen verantwoordelijkheid niet wil lukken.....	42
8. Financiële kader	44
Bijlage I Prestatievelden	45
Bijlage II Huidig Wmo beleid	47

1. Inleiding

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is per 1 januari 2007 in werking getreden. De gemeente is wettelijk verplicht iedere vier jaar een nieuw beleidsplan op te stellen. Nu de eerste beleidsperiode van 2008–2011 is verstreken, wordt een nieuw beleidsplan voor de komende vier jaar opgesteld.

Met oog op de voorgenomen fusie is besloten deze kadernota voor te bereiden werken de gemeente Alphen aan den Rijn, Boskoop en Rijnwoude (ABR) samen. Voor u ligt dan ook de 'Wmo kadernota ABR 2013–2016'.

Wat vooraf ging

In september 2011 heeft de gemeenteraad van Alphen aan den Rijn de startnotitie Wmo-beleid 2013–2016 vastgesteld (2011/....). Het doel van deze startnotitie was richting te geven aan het proces om te komen tot nieuw Wmo-beleid. De startnotitie bevat een aantal inhoudelijke kaderstellende uitspraken en vraagstukken. Deze worden gebruikt als de basis voor nieuw beleid tijdens verschillende processtappen om te komen tot een nieuw beleidskader. In Alphen aan den Rijn hebben de raadsfracties de gelegenheid gekregen schriftelijk input te leveren op de vraagstukken. De startnotitie is daarna ook in Boskoop en Rijnwoude ter discussie voorgelegd aan de gemeenteraden. De startnotitie vormt de basis voor de voorliggende 'Wmo kadernota ABR'.

De 'Wmo kadernota ABR' is er op gericht om voor de drie gemeenten gezamenlijk kaders te kunnen stellen voor de Wmo. Uitgangspunt hierbij is dat in de prioriteitstellingen en de inzet van middelen voldoende kan worden ingespeeld op de specifieke lokale situatie.

Uitbreiding van de Wmo en samenhang met de decentralisaties werk en jeugd

In 2013 wordt de Wmo naar verwachting uitgebreid met taken uit de AWBZ, ook wel de AWBZ decentralisatie genoemd. Omdat het hier gaat om een uitbreiding van de Wmo, zal het Wmo kader hier ook op van toepassing zijn. De voorbereiding van deze decentralisatie wordt uitgevoerd in samenwerking met Alphen aan den Rijn, Boskoop en Rijnwoude en in samenhang met de decentralisatie werk en de decentralisatie jeugd (de 3D's)

Op het moment van vaststellen van de startnotitie was de voorbereiding op de decentralisaties nog in de opstartfase. Inmiddels is meer bekend over hoe de voorbereiding van de decentralisaties wordt vormgegeven en is de opdrachtbeschrijving sociale agenda ABR (....) vastgesteld. Hieruit volgend is een visie voor de drie decentralisaties opgesteld, het beleidskader sociale agenda (2012/.....) . Voor het opstellen van de kaders voor de Wmo wordt aansluiting gezocht bij deze visie. Dit vormt een aanvulling op wat al in de startnotitie is vastgesteld.

Besluitvorming in Alphen aan den Rijn, Boskoop en Rijnwoude

De besluitvorming omtrent het Wmo kader vindt plaats door de colleges van B&W en de gemeenteraden van de drie gemeenten afzonderlijk. Omdat het gezien de harmonisatie van het beleid en de aansluiting bij de drie decentralisaties wenselijk is om nu al tot een

eenduidig Wmo kader te komen, wordt dezelfde nota voorgelegd aan de drie colleges en gemeenteraden.

Vervolg in beleidsplan

De voorliggende kadernota geeft antwoord op de vraag 'Waar willen we heen?'. Het vormt een kader dat de basis vormt voor de uitwerking in een beleidsplan. Dit kader is nodig om richting te geven aan het beleidsplan. In het beleidsplan beantwoorden we de vraag 'Hoe komen we er?' en wordt uitgewerkt hoe het kader in de uitvoering vorm gegeven wordt. In voorliggende kadernota worden maatschappelijke effecten geformuleerd. In het beleidsplan worden meetbare doelstellingen, concrete resultaten en prestatie-indicatoren benoemd.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt het doel van de Wmo en het wettelijk kader toegelicht. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 de beleidsopgave beschreven en een toelichting op hoe het Wmo-beleid tot stand komt. Hoofdstuk 4 geeft inzicht in de sociale opgave; hoe is de situatie in de gemeente en wat heeft aandacht nodig als het gaat om de Wmo. In hoofdstuk 5 worden vervolgens de missie en visie beschreven. In dit hoofdstuk worden ook de thema's benoemd die in de startnotitie zijn gedefinieerd. In hoofdstuk 6 worden op basis van het voorgaande, de belangrijke uitgangspunten benoemd. In hoofdstuk 7 worden de thema's verder uitgewerkt en worden de beoogde maatschappelijke effecten per thema benoemd. In hoofdstuk 8 ten slotte wordt ingegaan op de financiële kaders.

2. Doel van de Wmo/wettelijk kader

De Wmo richt zich op de zelfredzaamheid van inwoners. Het is een participatiewet. De gedachte achter de Wmo is dat burgers meedoen in de samenleving. Waar mensen dat niet zelf kunnen, biedt de gemeente ondersteuning. De Wmo biedt dan ook geen zorgplicht, maar kent een compensatiebeginsel.

Wettelijk is bepaald (artikel 4) dat de gemeente ter compensatie van de beperkingen die een persoon ondervindt in zijn zelfredzaamheid en zijn maatschappelijke participatie, voorzieningen treft op het gebied van maatschappelijke ondersteuning die hem in staat stellen:

- a. een huishouden te voeren
- b. zich te verplaatsen in en om de woning
- c. zich lokaal te verplaatsen per vervoermiddel
- d. medemensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan

Hier zal aan worden toegevoegd:

- e. dagelijkse levensverrichtingen uit te voeren en het persoonlijk leven te structureren en daarover regie te voeren

In 2013 wordt de Wmo naar verwachting uitgebreid met een aantal taken vanuit de AWBZ. De functie 'extramuraal begeleiding' verdwijnt uit de AWBZ. Het beoogde doel van begeleiding: 'bevordering, behoud of compensatie van zelfredzaamheid zodat opname in een instelling of verwaarlozing voorkomen kan worden, gaat over naar de Wmo. Bovengenoemd punt e wordt toegevoegd aan artikel 4 van de wet. Aan de Wmo wordt verder de inloop van de GGZ en de budget cliëntondersteuning door MEE (2015) toegevoegd. ¹

Relatie met de prestatievelden

De gemeente heeft de vrijheid zelf doelen te formuleren in het Wmo beleid. De gemeenteraad heeft daarbij een kaderstellende rol. In de vorige Wmo-kadernota zijn doelstellingen benoemd op de 9 prestatievelden uit de Wmo. De gemeenteraad zijn kaderstellende rol met betrekking tot de Wmo beter vorm geven door in plaats van te sturen op deze instrumenten te sturen op een aantal beoogde maatschappelijke effecten (waarneembare gevolgen/resultaten van gemeentelijk beleid). Hierdoor worden de grote verbanden in de Wmo helderder en zijn prioriteiten beter te leggen. In de startnotitie is een aantal thema's benoemd waarop maatschappelijke effecten kunnen worden gedefinieerd. Deze worden in de hiernavolgende hoofdstukken uitgewerkt. De prestatievelden worden gezien als instrumenten met behulp waarvan de gemeente haar Wmo-beleid kan vormgeven, maar komen niet meer zo expliciet terug. In bijlage 1 wordt in een samenvatting uitgelegd hoe de inhoud van de negen prestatievelden terug te vinden is in de nieuwe benadering.

¹ Deze informatie is gebaseerd op het wetsvoorstel dat eind 2011 is aangeboden aan de tweede kamer. Op het moment van schrijven van deze kadernota is deze wet nog niet vastgesteld.

3. Beleidsopgave en verantwoording

In de startnotitie wordt het beleidstraject als volgt weergegeven:

Het doel van het beleidstraject is te komen tot een nieuw Wmo-beleidsplan voor de periode 2013–2016. Het traject bevat een aantal producten:

- Een startnotitie die de bestuurlijke start markeert voor het beleidstraject en vanuit de gemeenteraad de eerste uitgangspunten aangeeft.
- Een nieuw beleidskader op basis van de startnotitie, een evaluatie en verdiepingssessies. *“Waar willen we heen?”* (raadsbesluit).
- Een beleidsplan 2013–2016 als uitwerking van het nieuwe beleidskader. *“Hoe komen we er?”* (collegebesluit, na betrokkenheid van de raad).

In de ontwikkeling van het nieuwe beleid heeft de gemeenteraad een verantwoordelijkheid voor de volgende aspecten:

- de visie en missie;
- het kerndoel of hoofdprobleem;
- de beoogde maatschappelijke effecten;
- de hoofddoelstellingen en prioriteiten;
- het budget.

Deze aspecten zijn benoemd in de startnotitie en verder uitgewerkt in het nieuwe beleidskader. Zij worden financieel vertaald in de programmabegroting 2013–2016.

Om te komen tot het nieuwe Wmo-beleidskader is aangesloten bij de wens van de raad om aan de voorkant van het traject betrokken te zijn. In Alphen aan den Rijn is een gesprek met raadsleden op 9 april 2011 de basis geweest voor de contouren die in de startnotitie zijn geschetst. De startnotitie is in september 2011 door de gemeenteraad van Alphen aan den Rijn vastgesteld. In de startnotitie is een aantal vragen geformuleerd. Het antwoord op deze vragen bepaalt grotendeels de kaders die in de kadernota worden gesteld. Aan de raadsfracties van de gemeenteraad van Alphen aan den Rijn is gevraagd een antwoord op de vragen uit de startnotitie te formuleren en deze schriftelijk in te dienen. Zes fracties hebben van deze gelegenheid gebruik gemaakt. Wij hebben de schriftelijke beantwoording van de vragen van deze fracties in december 2011 ontvangen.

In Boskoop en Rijnwoude is de startnotitie ter discussie voorgelegd aan de gemeenteraden. De fracties hebben hier hun input tijdens rondetafelgesprekken kunnen leveren. In Rijnwoude hebben drie fracties ook schriftelijk input geleverd.

De antwoorden van de raadsfracties en de resultaten van de rondetafelgesprekken hebben gediend als input voor deze Wmo-kadernota. In de bijgaande ‘inputnotitie’ geven wij een overzicht van de ingekomen beantwoording en een reactie van het colleges hoe wij deze input hebben verwerkt (zie bijlage 2012/.....).

Daarnaast hebben de resultaten van gesprekken met sleutelpartners, de beleidsevaluatie, de evaluatie wonen, welzijn, zorg en gesprekken met beleidsmedewerkers van aanpalende beleidsterreinen bijgedragen aan het totstandkomen van deze beleidsnota.

Na het vaststellen van de kadernota, zullen de hoofddoelstellingen en wat we gaan doen om die te bereiken verder worden uitgewerkt in het beleidsplan. Met name in de wijze hoe de doelstellingen worden gerealiseerd zal oog zijn voor de verschillen van de (nu nog) afzonderlijke gemeenten.

In voorliggende kadernota worden maatschappelijke effecten geformuleerd. In het beleidsplan worden meetbare doelstellingen, concrete resultaten en prestatie-indicatoren benoemd.

Het vaststellen van het beleidsplan is een bevoegdheid van B&W. Voor het college het beleidsplan vaststelt zal zij het echter voor wensen en bedenkingen aanbieden aan de gemeenteraad.

4. Sociale opgave

Ontwikkelingen sinds de invoering van de Wmo

In 2007 is de Wmo ingevoerd. Hierbij hoorde de overheveling van de hulp bij het huishouden vanuit de AWBZ naar de gemeente en het opgaan van de WVG in de Wmo. Bij de invoering is door de drie afzonderlijke gemeenten Wmo-beleid ontwikkeld (zie bijlage II). De nadruk lag destijds vooral op de implementatie van de nieuwe wet en de nieuwe taken. De invoering van de Wmo betekende veel veranderingen tegelijkertijd, zowel voor de inwoners als voor de gemeente.

Invulling geven aan het compensatiebeginsel

De Wmo gaat uit van een compensatiebeginsel in plaats van van een verzekerd recht. Dit houdt in dat iemand niet automatisch recht heeft op een voorziening, maar dat een belemmering die iemand ondervindt bij het zelfredzaam participeren in de maatschappij gecompenseerd moet worden. De gemeente heeft de vrijheid om te bepalen hoe die compensatie plaats vindt. Binnen de gemeente richten we ons op de eigen verantwoordelijkheid en de eigen kracht van mensen om deze compensatie vorm te geven. Ook kan meer samenhang worden gezocht in de mogelijkheden van de lokale situatie om de compensatie vorm te geven. In de tweede beleidsperiode wordt hier daarom meer op ingezet.

Van aanbodgericht naar vraaggericht

Een tweede belangrijke verandering is dat er een verschuiving plaatsvindt van aanbodgericht denken naar vraaggericht denken. Bij de gekozen oplossing om de inwoners te ondersteunen wordt uitgegaan van de vraag van de mens in plaats van het beschikbare aanbod aan voorzieningen. Dit vraagt om een andere manier van werken en denken. Het vraagt ook om bewustwording van de inwoners.

Maatschappelijke ontwikkeling

De beweging sluit aan bij de tijdsgeest. In de maatschappij van nu wordt in algemene zin veel meer uitgegaan van eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid dan een aantal jaren geleden. Onze opvatting past daarmee bij een maatschappelijke trend. Veel gemeenten maken deze beweging in een volgende beleidsperiode. Ook partners onderschrijven deze visie en we zien dit terug in de werkwijze naar hun cliënten. Desalnietemin betekent dit een grote wijziging in onze boodschap naar de inwoners en de wijze waarop we hun ondersteunen.

Groter beroep op het sociale netwerk

Meer inzetten op eigen kracht en verantwoordelijkheid betekent dat we meer zullen vragen van het sociale netwerk, vrijwilligers en mantelzorgers. Dit wordt nog versterkt door de demografische ontwikkelingen. De gemeente vergrijst, wat ook betekent dat de vraag naar voorzieningen stijgt. Het beroep dat wordt gedaan op vrijwilligers en mantelzorgers zal daardoor ook verder toenemen. Maar ook de vorm waarop vrijwilligers zich willen inzetten verandert. Het potentieel voor langdurige inzet van vrijwilligers daalt, terwijl zich veel meer kortdurend willen inzetten op een tijdstip dat het hen schikt. De gemeente zal blijvend

moeten investeren op de ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers. Daarnaast moeten we integraal inzetten op de randvoorwaarden in de gemeente (zowel sociaal als fysiek).

Mogelijkheden benutten en samenhang aanbrengen

In de sociale omgeving gebeurt al veel, maar nog niet alles hangt met elkaar samen. Veel is nog verkokerd en lokale mogelijkheden worden nog niet altijd benut. Om goed gebruik te kunnen maken van de mogelijkheden die de sociale omgeving biedt zal de gemeente meer de verbinding moeten leggen tussen initiatieven die er al zijn en nieuwe initiatieven moeten stimuleren en faciliteren.

Kwetsbare groepen

Met de wijzigingen van diverse wettelijke regelingen wordt de verantwoordelijkheid van de gemeente steeds groter om mensen uit kwetsbare groepen te identificeren en ervoor te zorgen dat ook zij actief deel kunnen nemen aan de maatschappij. Deze groep weet niet altijd vanzelf de weg naar de gemeente te vinden om ondersteuning te vragen. Hier is al een bepaalde mate van zelfredzaamheid voor nodig die deze groep niet altijd bezit.

Uit de heroverweging van het Programma Investeren in Mensen (PIM) in Alphen aan den Rijn blijkt ook dat het college zich wil richten op kwetsbare groepen.

Scheiden wonen en zorg

Als overheid (zowel landelijk als lokaal) is de doelstelling om mensen langer zelfstandig te laten wonen en te laten participeren in de maatschappij. Dit betekent dat mensen ook langer actiever blijven en dit heeft alleen al een preventieve werking die zorg kan voorkomen.

Beheersing van de kosten

Door de demografische ontwikkelingen, de steeds langer zelfstandig wonende mensen met beperkingen en de steeds groter wordende vraag naar voorzieningen staat de uitvoering van de Wmo ook financieel onder druk. Hoewel niet de primaire doelstelling, vormt het werken vanuit de eigen kracht en verantwoordelijkheid ook een middel om de kosten te beheersen. Hiermee kunnen we realiseren dat de ondersteuning beschikbaar blijft voor hen die het echt nodig hebben.

Het stellen van concrete en meetbare doelstellingen

Er is een evaluatie uitgevoerd van het Wmo beleidsplan uit de vorige periode. Hieruit blijkt dat de doelstellingen niet voldoende concreet zijn geformuleerd om iets te kunnen zeggen over het behaalde resultaat. Wat wel zichtbaar is, is dat er veel inspanningen zijn verricht die bijdragen aan de uitvoering van de Wmo en de klanttevredenheid. De evaluatie richt zich op het beleidsplan en we zullen de resultaten dan ook meenemen bij het ontwikkelen van het beleidsplan 2013–2016. We nemen in ieder geval de aanbeveling over om meer concrete, meetbare doelstellingen te formuleren in het beleidsplan. De basis daarvoor vormt dit beleidskader, waarin de maatschappelijke effecten en doelen worden geformuleerd.

Gebieden en wijken

Met de fusie ontstaat een andere gemeente. Eigen kenmerken van een dorpkern of wijk vragen om een specifieke aanpak. In een dorp is vaak een grote verenigingszin en veel verantwoordelijkheid voor elkaar. Maar hier zijn minder randvoorwaarden aanwezig zoals bijvoorbeeld accommodaties en professionele voorzieningen. Er moet een afweging worden gemaakt in wat centraal en wat lokaal nodig is. Het dorp- en kernenbeleid is hierin belangrijk.

Regionale oriëntatie

Mede door de gemeentelijke herindeling ontstaat een andere oriëntatie op de regio. Veel inwoners van Boskoop maken nu gebruik van voorzieningen in de Goudse regio. Door de gemeentelijke herindeling wordt dat niet automatisch anders. De toekomstige gemeente moet hier oog voor hebben.

5. Missie/visie en thema's uit de startnotitie

5.1. Visie en missie

In het kader van de visie die wordt ontwikkeld op de decentralisaties Wmo, Werk en Jeugd hebben de vijf betrokken wethouders uit de drie gemeenten een missie (mission statement) geformuleerd voor het sociale domein.

De **missie** luidt:

We gaan uit van de reële autonome keuze van het individu voor de inrichting en verzorging van het eigen leven en het leven van de mensen in haar of zijn nabije omgeving.

De gemeente stimuleert betrokkenen die keuze te maken en helpt – zo nodig – als het individu dat tijdelijk of permanent niet of minder kan. De gemeente zorgt binnen de wettelijke regels voor een vangnet exclusief voor de inwoners, die dat nodig hebben.

De rol van de gemeente past binnen de omstandigheden van deze tijd en de omgeving. De gemeente neemt nooit het probleem van een individu over wanneer mensen niet voor zichzelf willen zorgen, terwijl ze daar wel toe in staat zijn. Dat laatste ook vanuit het besef dat de verantwoordelijkheid van de gemeente zich uitstrekt tot het waarborgen van een fatsoenlijk bestaansniveau, waarbij de gemeente in ieder geval ingrijpt als mensen een gevaar voor zichzelf worden of voor hun omgeving.

De gemeentelijke overheid past ook soberheid in het besef dat elke euro die zij uitgeeft, door anderen moet worden betaald.

Specifiek voor de Wmo kunnen we daar nog de volgende visie en kerndoel aan toevoegen, zoals deze al in de startnotitie is geformuleerd:

Visie

De uitwerking van het Wmo-beleid gaat verder dan het maatschappelijke terrein. In het nieuwe beleidstraject wordt nadrukkelijker de verbinding gelegd tussen welzijn, ruimte en zorg. Hierbij geldt de visie:

- Het welzijn van de inwoners van de gemeente is leidend.
- Het geven van fysieke en sociale ruimte is volgend.
- Middelen zijn ondersteunend.

Kerndoel

De essentie van de Wmo is dat een individu zo veel als mogelijk zijn of haar eigen leven moet kunnen leiden. Daarbij staat de eigen verantwoordelijkheid en de eigen kracht van het individu en zijn of haar omgeving voorop (mee doen). Met de Wmo heeft de gemeente als kerndoel dat inwoners:

- zelfredzaam meedoen in de samenleving;
- zelfstandigheid tonen in hun levensonderhoud;
- eigen verantwoordelijkheid tonen in het oplossen van problemen.

Speerpunten

We zien het als onze missie om dat mogelijk te maken. De gemeente (samen met haar partners) stelt mensen in staat eigen verantwoordelijkheid te nemen. Deze missie bestaat uit een aantal speerpunten:

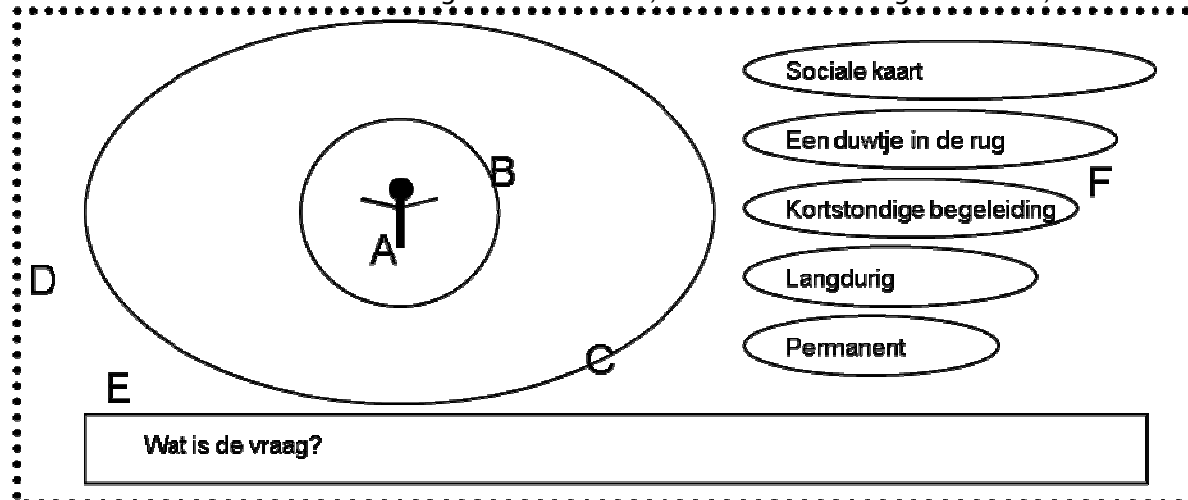
- In de preventieve sfeer het stimuleren van gedrag dat zelfredzaamheid, zelfstandigheid en eigen verantwoordelijkheid bevordert door bijvoorbeeld voorlichting, educatie en activering.
- In de preventieve sfeer het sociaal en fysiek mogelijk maken dat mensen zich kunnen ontwikkelen en kunnen participeren (zorg, welzijn, ruimte verbinden).
- In de preventieve sfeer individuen die in de problemen dreigen te komen, vroegtijdig herkennen, zodat problemen voorkomen kunnen worden.
- Hulp bieden aan die mensen die wel willen, maar niet kunnen.

5.2. Thema's

In de Wmo-startnotitie zijn zes thema's aangewezen waarop de gemeente in het beleidskader beoogde maatschappelijke effecten kan benoemen. Deze gebieden zijn:

- a. Het individu, dat zo veel als mogelijk zijn of haar eigen leven moet kunnen leiden;
- b. De nabije omgeving van vrienden, familie en partner waarbinnen gebruikelijke zorg en mantelzorg plaatsvindt;
- c. De sociale omgeving, waarbinnen iemand hulp moet kunnen vragen en verlenen (meedoen);
- d. Randvoorwaarden in de gemeente maken het mogelijk om zo veel als mogelijk te voorkomen dat mensen in problemen komen en geven ruimte aan de ontwikkeling van zelfstandigheid en participatie;
- e. Hulp op maat voor mensen die knelpunten ervaren in het leiden van hun leven;
- f. Hulp voor mensen die moeilijkheden hebben in het nemen en/of houden van regie en eigen verantwoordelijkheid in het leven.

De onderstaande visualisatie brengt deze thema's, en hun verhouding tot elkaar, in beeld.

5.3. Samenhang tussen de thema's

De benoemde thema's staan niet op zich. In deze paragraaf beschrijven we de samenhang en de wisselwerking tussen de verschillende thema's.

Deelnemen aan de maatschappij

De gedachte achter de Wmo is dat mensen meedoen in de samenleving. Mensen participeren op diverse manieren. Ze werken, gaan naar school en maken in hun vrije tijd gebruik van de voorzieningen die er zijn in de gemeente. Ze doen boodschappen, sporten, gaan uit, zijn lid van een vereniging, bezoeken het theater, enz. Grotendeels doen mensen dit zelfstandig. Waar nodig ondersteunt de gemeente hierbij.

In de Wmo gaan we uit van de eigen kracht van mensen. Indien er een ondersteuningsvraag ontstaat, zijn de meeste mensen in staat deze zelf op te lossen. De partner zorgt voor het huishouden bij een kortstondige ziekte of een vriendelijke buurvrouw neemt een paar boodschappen mee voor de dame op leeftijd die naast haar woont. Het individu (thema a) maakt gebruik van de nabije omgeving (thema b) of van de sociale omgeving (thema c). Dit doen mensen niet alleen vanuit een verantwoordelijkheidsgevoel, maar vooral omdat veel mensen het prettiger vinden om hulp te krijgen uit hun eigen omgeving.

Hoe de nabije omgeving of de sociale omgeving er uit ziet is voor iedereen anders. Deze wordt gevormd door de wijze waarop iemand participeert in de maatschappij.

Thema a, b en c beschrijven hoe mensen in de samenleving vanuit hun eigen kracht en verantwoordelijkheid handelen.

Faciliteren, preventie en signaalfunctie door investeren in randvoorwaarden

De gemeente ziet het als haar missie om meedoen mogelijk te maken (zie kerndoel en speerpunten). De gemeente ondersteunt mensen om mee te kunnen doen in de maatschappij en om ondersteuningsvragen op te kunnen lossen. Om te zorgen dat meedoen mogelijk is, investeert de gemeente in randvoorwaarden in de sociale en fysieke infrastructuur (thema d).

Het ervoor zorgen dat mensen meedoen heeft op zich al een preventief karakter. Investeren in de randvoorwaarden heeft nog een tweede preventief effect: Door het mensen mogelijk te maken deel te nemen aan een sociale omgeving stel je mensen ook in staat een netwerk te vormen dat zij in kunnen zetten bij het oplossen van een mogelijke toekomstige ondersteuningsvraag. De sociale omgeving heeft ook een duidelijke signaalfunctie voor mensen die in de problemen dreigen te komen (potentiële zorgmijders).

Investeren in d, heeft dus effect op hoe inwoners kunnen acteren in thema a, b en c en is een belangrijk instrument om preventie vorm te geven. Dit wordt verder uitgewerkt onder thema d.

De ondersteuningsvraag

Zoals aangegeven onder de speerpunten, wil de gemeente graag hulp bieden aan hen die dat nodig hebben. Indien er een ondersteuningsvraag ontstaat die men niet zelf kan oplossen dan ondersteunt de gemeente, voor zover dit valt onder het compensatiebeginsel van de Wmo. Indien iemand zich tot de gemeente of een andere instantie wendt met een ondersteuningsvraag, dan wordt gekeken wat iemand nodig heeft. Vervolgens wordt gekeken of iemand in staat is om zelf zijn probleem op te lossen, waar nodig met behulp van de nabije of sociale omgeving (thema a, b en c). Daarnaast wordt gekeken of iemand zijn probleem kan oplossen met behulp van een algemene voorziening die beschikbaar is in de gemeente (thema d).

Indien ondersteuning nodig is, dan bieden we hulp op maat (thema e). Het streven is altijd om iemand te begeleiden om zijn probleem in de toekomst zelf op te kunnen lossen (met behulp van thema a, b, c of d).

Het laatste thema gaat over hulp aan mensen die het niet lukt om zelf de regie te nemen. Vooral voor deze groep mensen hebben de nabije omgeving en de sociale omgeving (thema b en c) een belangrijke signaalfunctie.

6. Algemene uitgangspunten

Voorgaande hoofdstukken leiden tot een aantal algemene uitgangspunten:

1. We werken vanuit de kracht en de verantwoordelijkheid van het individu en bieden waar nodig ondersteuning.
2. Bij de vraag naar ondersteuning wordt gekeken hoe we de aanvrager kunnen helpen het probleem zelf op te lossen
3. Ondersteuning is niet alleen gericht op de huidige situatie, maar is er ook op gericht dat de inwoner zijn probleem in de toekomst zelf op kan lossen. We streven naar ontwikkeling en versterking van zelfredzaamheid.
4. Preventie is er op gericht dat mensen in staat worden gesteld hun problemen zelf op te lossen en die in de toekomst kunnen voorkomen. Mensen die in de problemen dreigen te komen worden tijdig ontdekt. De relatie tussen uitgangspunt 3 en 4 en de thema's wordt weergegeven in onderstaande figuur (figuur invoegen).
5. We realiseren ons dat de toegang niet altijd via de gemeente zal plaatsvinden. Met name voor de kwetsbare groepen is het noodzakelijk van netwerken in de wijk of kernen gebruik te maken.
6. De Wmo raakt veel andere beleidsterreinen. Uitgangspunt is een integrale aanpak.
7. De uitvoering van de Wmo is onderdeel van een keten in welzijn en zorg. Afstemming en regie in de keten is noodzakelijk om goede zorg voor de gebruikers te garanderen. De gemeente voert regie op een sluitende keten.
8. We streven ernaar om iedereen zo optimaal mogelijk te laten participeren in de maatschappij. We sluiten hierbij zoveel mogelijk aan op de gebruikelijke wijze waarop mensen participeren en ondersteunen wanneer iemand daartoe niet in staat is, vanuit het compensatiebeginsel van de Wmo. Dit betekent dat we ook zoveel mogelijk van algemene voorzieningen gebruik maken (de randvoorwaarden in de gemeente). Pas als dit niet leidt tot voldoende resultaat worden, op basis van het compensatiebeginsel, collectieve of individuele voorzieningen ingezet (hulp op maat).
9. De Wmo is een participatiewet en veel mensen krijgen met de Wmo te maken. Dit zien we ook terug bij het totstandkomen van het beleid, waar ook aandacht wordt besteed aan participatie. De Wmo-adviesraad heeft bij de vorming van het nieuwe Wmo-beleid, maar ook daarna een rol in de verbinding met de gebruikers.
10. We leggen in een verordening vast onder welke voorwaarden inwoners gebruik kunnen maken van hulp op maat en voor welk doel (het te bereiken resultaat) beperkingen kunnen worden gecompenseerd.

Randvoorwaarden voor de uitvoering:

1. Het goed vormgeven van de toegang tot voorzieningen is bepalend voor de uitvoering van de eigen-krachtfilosofie en stelt eisen aan de medewerkers die hier bij betrokken

zijn. Bij de ontwikkeling van het Serviceplein-concept²) wordt aandacht gegeven aan de kwaliteit die hier voor nodig is.

2. Een nauwe samenwerking tussen de toegang die binnen de gemeente wordt georganiseerd en de partners in het veld is noodzakelijk om de uitvoering van de Wmo goed vorm te geven. Er wordt gewerkt met een frontoffice-backoffice systematiek. Hier wordt aandacht aan gegeven bij het vormgeven of aanpassen van samenwerkingsverbanden met organisaties op basis van het nieuwe Wmo-beleidsplan. De integrale samenwerking tussen partners onderling en tussen partners en de gemeente is een voorwaarde in de samenwerkingsrelatie.
3. We werken samen met onze partners in de gemeente om de filosofie van de eigen verantwoordelijk van het individu uit te dragen. Het overgaan naar meer vragen van de eigen verantwoordelijkheid van de inwoners is een maatschappelijke verandering. Om dit voor elkaar te krijgen moeten we investeren op bewustwording bij de gebruikers en iedereen die daar op welke manier dan ook bij betrokken is.

² Hoewel op dit moment nog een andere naam wordt gehanteerd binnen de gemeente Alphen aan den Rijn, Boskoop en Rijnwoude wordt voor de leesbaarheid in de rest van de nota de term Serviceplein gehanteerd.

7. Beoogd maatschappelijk effect per thema

In dit hoofdstuk worden de thema's verder uitgewerkt. Per thema wordt een aantal kaderstellende uitspraken gedaan over diverse onderwerpen die met dit thema verband houden. Per thema worden ook de maatschappelijke effecten benoemd die we willen bereiken met de Wmo.

7.1. a. Het individu

Binnen de Wmo staat het individu centraal. Uitgangspunt is dat ieder individu het recht heeft zijn of haar eigen leven te leiden. De gemeente gaat er van uit dat ieder individu daar op een zelfredzame manier mee om gaat. Eigen keuze, eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid zijn sleutelbegrippen.

Regievoering in het eigen leven is hierbij een belangrijk begrip. Dit valt of staat met de mogelijkheid om je eigen leven te plannen, te regisseren en op de juiste momenten hulp te vragen of te geven (mee doen). Vanuit dit beeld betekenen eigen kracht en zelfredzaamheid niet alles zelf doen, maar weten wanneer je waar en hoe hulp kunt vragen.

De samenleving kan helpen met een hulpvraag. Deelnemen aan de samenleving is een eigen keuze, en de eigen verantwoordelijkheid van het individu. Als iemand echter behoefte heeft aan hulp, moet hij/zij eerst zichzelf inspannen door hulp te vragen in de eigen nabije of sociale omgeving.

Indien het individu zich met een hulpvraag tot de gemeente wendt, wordt bij de ondersteuning niet naar de situatie van het individu alleen gekeken, maar naar het gezin/systeem waarbinnen het individu functioneert. Niet alleen wordt daarmee direct een relatie gelegd naar de mogelijkheden van de 'nabije omgeving (thema b)', maar wordt ook geborgd dat de ondersteuning is afgestemd op het totale beeld en de totale problematiek van het gezin. In analogie met het programma Jeugd, hanteren we de term "één gezin, één plan".

Waar ligt de grens van de eigen verantwoordelijkheid?

Waar de grens ligt van de eigen verantwoordelijkheid van mensen is van geval tot geval verschillend. Het heeft te maken met de zelfredzaamheid van de persoon, zijn sociale netwerk en de mogelijkheden om hiervan gebruik te maken. Bij een ondersteuningsvraag moet dus altijd worden gekeken naar in hoeverre iemand in staat is zijn probleem zelf op te lossen (het kunnen).

Daarnaast is ook de motivatie belangrijk (het willen). In de missie is als een van de speerpunten benoemd: 'Hulp bieden aan die mensen die wel willen, maar niet kunnen'. Bij een ondersteuningsvraag wordt samen met de aanvrager onderzocht wat redelijkerwijs de mogelijkheden zijn om het probleem zelf of met hulp van zijn nabije of sociale omgeving op te lossen. Iemand die niet gemotiveerd lijkt te zijn eigen verantwoordelijkheid te nemen wordt niet direct aan zijn lot overgelaten. Er zal altijd een hulplijn blijven en een alternatief worden geboden.

Hierbij houden we er rekening mee dat niet in alle gevallen direct duidelijk is of het om niet willen of niet kunnen gaat. Het is moeilijk om hier een eenduidig antwoord op te geven. Als iemand bijvoorbeeld aangeeft niet aan zijn buurman om hulp te willen vragen, omdat hij dat eigenlijk niet durft, is het de vraag of het hier gaat om niet willen of niet kunnen.

Waar we ook rekening mee houden is dat niet iedereen in staat is op gelijke wijze zijn vraag te formuleren. Er wordt goed gekeken naar de vraag achter de vraag. Bovendien is niet iedereen even assertief.

Wat je mag verwachten van de eigen verantwoordelijkheid wordt in redelijkheid bepaald. Voor iedere situatie zullen een aantal objectief en subjectief waarneembare factoren benoemd kunnen worden op basis waarvan kan worden bepaald of de persoon in staat is zelf zijn probleem op te lossen. Objectief vast te stellen is bijvoorbeeld een fysieke beperking die iemand heeft. Vraagverlegenheid en assertiviteit zijn meer subjectieve criteria. Met name de combinatie van factoren is bepalend. Hier zal een evenwichtige afweging in moeten worden gemaakt.

Als iemand zich met een ondersteuningsvraag tot de gemeente wendt, wordt iemand geholpen om zijn problemen zelf, of binnen zijn nabije of sociale omgeving, op te lossen. Hoeveel iemand uiteindelijk zelf op kan lossen is maatwerk. Er worden alternatieven geïnventariseerd en aangeboden die passen bij de situatie van degene die om ondersteuning vraagt. Deze heeft hier dan ook de verantwoordelijkheid om zelf te laten zien wat hij al gedaan heeft om het probleem op te lossen.

Wat ten slotte nog meeweegt in de totale afweging is dat de gemeente de taak heeft om het evenwicht te bewaren, in het algemeen belang. De verdeling van ondersteuning die geboden wordt aan inwoners moet ook evenredig zijn met de mate waarin die ondersteuning nodig is. De gemeente neemt daarmee de verantwoordelijkheid dat er een vangnet wordt gecreëerd voor hen die dat echt nodig hebben.

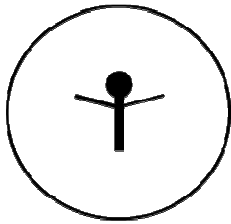
Beoogd maatschappelijk effect

Inwoners van de gemeente zijn zich bewust van hun eigen verantwoordelijkheid en handelen hier ook naar.

Mensen nemen regie over hun leven en maken tijdig de juiste keuzes om nu en in de toekomst zelfstandig en zelfredzaam mee te doen in de maatschappij.

Mensen maken maximaal gebruik van hun eigen kracht. Dit houdt ook in dat ze op tijd om hulp vragen, om hulp durven te vragen en zich er van bewust zijn dat ze ondersteuning nodig hebben.

7.2. b. Nabije omgeving

Het meest dicht bij een individu staat de nabije omgeving (partners, familie, vrienden). Dit is de omgeving waarbinnen gebruikelijke zorg of hulp wordt gevraagd en gegeven. Gebruikelijke zorg of mantelzorg is zorg die van nature binnen een intieme omgeving bestaat. Deze zorg voorkomt vaak dat iemands problemen escaleren en dat zwaardere voorzieningen nodig zijn.

Uitgangspunt is dat ieder individu gebruik kan maken van een eigen nabije omgeving. Gebruikelijke zorg kan in deze omgeving van nature voorkomen. Gebruikelijke zorg of mantelzorg wordt makkelijker bereikbaar als een individu zelf in staat is binnen een bekende omgeving hulp te vragen of hulp te bieden.

Uitwerking gebruikelijke zorg en mantelzorg

Gebruikelijke zorg

Onder gebruikelijke zorg wordt de normale dagelijkse zorg verstaan die partners, huisgenoten of ouders en inwonende kinderen geacht worden elkaar onderling te bieden, omdat ze als leefeenheid een gezamenlijke verantwoordelijkheid hebben voor het functioneren van dat huishouden. Gebruikelijke zorg is alleen aan de orde als er een leefeenheid is waarvan de deelnemers samen op één adres duurzaam een huishouden voeren.

Gebruikelijke zorg heeft betrekking op huishoudelijke verzorging, persoonlijke verzorging en ondersteunende begeleiding. Het is een aanvulling op verpleging en behandeling, waar professionele zorg voor wordt ingezet.

Mantelzorg

Mezzo, de landelijke vereniging van mantelzorgers, beschrijft mantelzorg als volgt: Mantelzorgers zorgen langdurig en onbetaald voor een chronisch zieke, gehandicapte of hulpbehoevende partner, ouder, kind of ander familielid, vriend of kennis. Mantelzorgers zijn geen beroepsmatige zorgverleners, maar geven zorg omdat zij een persoonlijke band hebben met degene voor wie ze zorgen. Mantelzorg is niet de alledaagse zorg voor, bijvoorbeeld de zorg voor een gezond kind.

Een mantelzorger is iemand die een emotionele band heeft met de zorgvrager en op vrijwillige basis een deel van de zorg overneemt. Mantelzorg is een aanvulling op zorg die voortkomt uit de AWBZ of de Wmo. Als de mantelzorger geen mantelzorg meer wil of kan bieden, ontstaat wel aanspraak op de AWBZ of Wmo.

Wat is de kracht van gebruikelijke zorg en mantelzorg en waar ligt de grens

Mantelzorgers vormen een belangrijke rol in het zorgsysteem in Nederland. Juist doordat de zorg vanuit een emotionele band wordt aangeboden heeft het een toegevoegde waarde voor

degene aan wie de zorg wordt geboden. De inzet van mantelzorg is vrijwillig. In geval er mantelzorg aanwezig is, wordt er met de mantelzorger en degene die de zorg ontvangt afgestemd wat er in redelijkheid met mantelzorg kan worden opgevangen. Dit is maatwerk. De combinatie van samenstelling van het gezin, de aard van de zorgvraag en de belastbaarheid van het gezin bepaalt wat er aan gebruikelijke zorg mag worden verwacht. Hierbij wordt ook aandacht besteed aan de rol van kinderen en ouderen in het gezin, waaraan je andere verwachtingen kunt stellen. Uitgangspunt is dat een mantelzorger de regie op zijn of haar eigen leven moet kunnen blijven houden. Dit betekent bijvoorbeeld dat een mantelzorger gewoon betaalde arbeid moet blijven verrichten, eventueel aangepast met medewerking van de werkgever. Ook moet het mogelijk zijn om een aantal dagen per jaar er tussen uit te zijn (respijtzorg). Mantelzorgers mogen niet zelf worden uitgesloten van participatie binnen de samenleving door de belasting van hun taak als mantelzorger. Dit heeft zowel betrekking op de tijd die zij hieraan besteden als op hun financiële situatie (de kosten die zij moeten maken om de mantelzorg uit te voeren). De richtlijnen zijn op dit moment uitgewerkt en vastgelegd in een protocol. Waar nodig wordt dit aangepast op de nieuwe kaders en uitwerking in het beleidsplan.

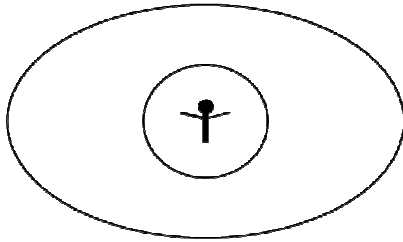
Ondersteuning van mantelzorgers

Het ondersteunen van mantelzorgers is een taak van de gemeente in de Wmo. Thema b beschrijft het beroep doen op de nabije omgeving door iemand met een ondersteuningsvraag. Het ondersteunen van de mantelzorger zien wij als een van de randvoorwaarden waar de gemeente op investeert om dit mogelijk te maken. De ondersteuning van mantelzorg wordt daarom besproken onder thema d , “randvoorwaarden in de gemeente maken het mogelijk”.

Beoogd maatschappelijk effect

Inwoners maken optimaal gebruik van hun nabije omgeving bij een ondersteuningsvraag
Inwoners die onderdeel uitmaken van de nabije omgeving van iemand met een ondersteuningsvraag bieden maximaal ondersteuning aan, waarbij zij zelf nog in staat zijn normaal deel te nemen aan de maatschappij.

7.3. c. De sociale omgeving

Naast een nabije omgeving heeft ieder individu ook de mogelijkheid van een sociale omgeving. Een sociale omgeving kan voor ieder individu verschillend zijn. Voor de één ligt het zwaartepunt in de buurt of in de wijk. Voor de ander kan het een sportvereniging, een lotgenotenorganisatie, de kerk of het werk zijn.

Uitgangspunt is dat de sociale omgeving een individu faciliteert in het op eigen kracht zijn of haar leven te leiden en regie te voeren. Het vergroot de mogelijkheid om hulp te vragen en te bieden (mee doen/participatie). In deze sociale omgeving ligt een groot potentieel voor het aanboren van informele hulp. Deze hulp kan individueel gericht zijn (bijvoorbeeld boodschappen doen voor een minder valide buurtbewoner), of meer op groepsniveau (kookclubs, communevorming) plaatsvinden.

De kracht van de sociale omgeving vertegenwoordigt een waarde die de gemeente niet kan betalen. Zorg of hulp die men ontvangt uit zijn sociale omgeving helpt mensen om te gaan met hun belemmeringen en activeert mensen om meer betrokken te zijn bij hun omgeving en op hun beurt weer anderen te helpen. Zo ontstaat binnen deze sociale omgeving een gezamenlijke kracht om problemen op te lossen.

We gaan uit van het individu dat zo veel als mogelijk op eigen kracht onderdeel is van een sociale omgeving. Daarbij moet deze ook zo veel als mogelijk binnen deze sociale omgeving halen en brengen. Gezien de demografische ontwikkelingen en nadruk die steeds meer komt te liggen op de eigen kracht van het individu en zijn omgeving, wordt de sociale omgeving steeds belangrijker bij de invulling van een ondersteuningsvraag of het voorkomen daarvan.

Vrijwilligers vormen een belangrijk onderdeel van de sociale omgeving. Vrijwilligers maken het vormen van een sociaal netwerk mogelijk.

Wat mogen we van de sociale omgeving verwachten

Wat we van de sociale omgeving mogen verwachten en in hoeverre een individu hier gebruik van wil maken blijft maatwerk en op vrijwillige basis. Inwoners zullen worden aangesproken op hun eigen kracht en mogelijkheden om hulp te vragen uit hun omgeving. We zullen inwoners ook meer bewust maken van de mogelijkheden om dit te doen. We zullen stimuleren en faciliteren dat hierdoor een gezamenlijke kracht ontstaat om problemen op te lossen. Het is echter geen plicht.

Ook het leveren van een bijdrage aan een sociale omgeving zullen we stimuleren. Inwoners zullen bewust worden gemaakt van hun mogelijkheden en verantwoordelijkheid om een bijdrage te leveren aan de maatschappij. In de startnotitie is de vraag gesteld of we vrijwilligerswerk verplicht moeten stellen. Het wordt niet verplicht gesteld. Het is belangrijk dat er voldoende vrijwilligers zijn die een bijdrage kunnen leveren aan de sociale omgeving.

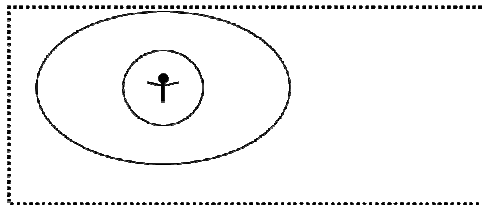
Dit kan door het leveren van een bijdrage laagdrempelig te maken en te ondersteunen dat vraag en aanbod bij elkaar komen. Een andere mogelijkheid is de inzet als vrijwilliger meer te belonen. Dit onderwerp komt terug onder thema d 'randvoorwaarden in de gemeente maken het mogelijk'.

Een uitzondering op het bovenstaande is als er sprake is van een uitkeringssituatie. Dan kan vrijwilligerswerk verplicht worden gesteld als tegenprestatie voor de samenleving. Dit is/wordt verder uitgewerkt in het programma Werk. Dit gebeurt wel in samenspraak met degene die de ondersteuning ontvangt. Het is van belang dat er sprake is van een gemotiveerde vrijwilliger.

Beoogd maatschappelijk effect

Inwoners voelen zich verantwoordelijk om elkaar te helpen en te ondersteunen. Een 'sociale omgeving' neemt de verantwoordelijkheid om problemen met elkaar op te lossen.

7.4. d. Randvoorwaarden in de gemeente maken het mogelijk

De uitgangspunten bij de gebieden individu, naaste omgeving en sociale omgeving zijn nauwelijks direct door een gemeente te beïnvloeden. De gemeente, of één van haar partners, kan wel faciliteren door de juiste randvoorwaarden te scheppen. Hierdoor wordt de gemeente toegankelijker gemaakt.

In de missie zijn drie speerpunten benoemd die betrekking hebben op de randvoorwaarden in de gemeente. Dit zijn:

- In de preventieve sfeer het stimuleren van gedrag dat zelfredzaamheid, zelfstandigheid en eigen verantwoordelijkheid bevordert door bijvoorbeeld voorlichting, educatie en activering.
- het vroegtijdig herkennen van mensen die in de problemen dreigen te komen (signaalfunctie);
- het sociaal en fysiek mogelijk maken dat mensen zich kunnen ontwikkelen, kunnen participeren, elkaar helpen en hulp kunnen vragen.

Uitgangspunt is dat het grote systeem van de Wmo bestaat uit communicerende vaten. Door te investeren in randvoorwaarden in de gemeente wordt bevorderd dat mensen gezonder zijn, sociale structuren sterker zijn en mensen langer zelfstandig of met hulp van hun omgeving hun leven kunnen leiden. Uiteindelijk levert dit een besparing in de aandachtsgebieden waar de gemeente of één van haar partners op individueel niveau wil acteren.

De rol van de gemeente kan hierin als volgt worden omschreven:

De gemeente zorgt ervoor dat de sociale omgeving wordt verstevigd en heeft een rol in de bevordering van de sociale cohesie in de gemeenschap. Deze rol valt op te delen in een drietal elementen:

- de gemeente regisseert de sociale samenhang: de gemeente zorgt ervoor dat de juiste partijen in het maatschappelijk veld met elkaar worden verbonden.
- De gemeente stimuleert de sociale samenhang: Als mensen elkaar kennen dan is de bereidheid om elkaar te helpen groter. Hierbij heeft de gemeente oog voor specifieke behoeften in een wijk of kern.
- De gemeente faciliteert de sociale samenhang: dit kan zijn met geld, beschikbaar stellen van ruimte, ambtelijke ondersteuning, etc.

Hieronder worden de drie speerpunten verder uitgewerkt:

1 Preventie door stimuleren van gedrag dat zelfredzaamheid, zelfstandigheid en eigen verantwoordelijkheid bevordert

De gemeente faciliteert door de fysieke en sociale structuur zo in te richten dat mensen gezonder kunnen zijn en langer zelfstandig hun leven kunnen leiden. Naast faciliteren,

stimuleert de gemeente ook dat mensen van de mogelijkheden gebruik maken en zich zo gedragen dat ze bijvoorbeeld goed toegerust zijn om zo lang mogelijk zelfstandig te kunnen leven. Hieronder valt ook dat we mensen ervan bewust maken dat zij tijdig keuzes maken die dit mogelijk maken. Naast faciliteren is daarom het stimuleren van gedrag dat zelfredzaamheid, zelfstandigheid en eigen verantwoordelijkheid bevordert, een belangrijke vorm van preventie. Vanuit de Wmo wordt hier invulling aan gegeven door het geven van informatie en advies.

Andere beleidsterreinen zoals jeugd- en onderwijsbeleid (gezond en veilig opgroeien, je leven leren regisseren); sport en volksgezondheidsbeleid (gezond gedrag aanleren); werk (een zinvolle dagbesteding en inkomstengenerator) ondersteunen de preventieve doelen van de Wmo. Er is een wisselwerking tussen deze beleidsterreinen en de Wmo. Zij kunnen elkaar versterken of juist tegenwerken. Vanuit de Wmo wordt aangegeven op welke manier deze beleidsterreinen de uitgangspunten van de Wmo ondersteunen in een 'Programma van Wensen'. Andersom is dit ook mogelijk. Dit bevordert de integrale beleidsontwikkeling.

II Het vroegtijdig herkennen van mensen die in de problemen dreigen te komen.

Door een goed functionerende sociale omgeving worden veel problemen voorkomen. Binnen het sociale netwerk waarin mensen zich bewegen, ontstaat al een systeem waarin mensen elkaar gevraagd en ongevraagd helpen om normaal te functioneren in de maatschappij en problemen op te lossen. Soms redden mensen het niet zonder extra ondersteuning. Het is belangrijk om dusdanige randvoorwaarden te scheppen, dat deze mensen tijdig worden gesignaleerd. Dit geldt zowel voor mensen met een ondersteuningsvraag als voor de mensen die ondersteuning bieden, zoals mantelzorgers.

Uitgangspunt is dat vroegtijdig, proactief ingrijpen incidenten en zwaardere hulp in de toekomst zoveel mogelijk kan voorkomen. De gemeente kan faciliteren door gebruik te maken van een fijnmazig, wijkgericht netwerk in de gemeente (huisartsen, wijkpolitie, woningbouwvereniging, onderwijs, kerken, etc.) de ogen en oren van de gemeente. Dit netwerk vindt mensen die het niet redden in een vroeg stadium en maakt duidelijk wat veel voorkomende problemen zijn.

Wat van belang is dat al deze organisaties uit het netwerk verder kijken dan tot waar hun eigen verantwoordelijkheid reikt en waar mogelijk mensen die in de problemen dreigen te raken naar de juiste kanalen voor hulp weet door te verwijzen. Als er door de betreffende persoon geen hulp wordt gezocht (potentiële zorgmijders) dan kunnen de organisaties een signaal afgeven als zij potentiële problemen bij een persoon of gezin signaleren. Het is niet alleen belangrijk dat een probleem wordt gesignaleerd, het is net zo belangrijk dat zij dan ergens met dit signaal terecht kunnen. De gemeente kan hier een rol in vervullen. De inzet van de gemeente is er in eerste instantie op gericht om de samenleving te ondersteunen het probleem zelf op te lossen. De gemeente neemt de regie om verbindingen te leggen en partijen bij elkaar te brengen. We doen dit vanuit een faciliterende rol, we nemen de verantwoordelijkheid niet over. Afhankelijk van de aard en de ernst van het probleem, zal de gemeente de regie nemen om in meer of mindere mate actie te ondernemen. Een

uitzondering hierop vormen situaties die beschreven staan onder thema f. 'als de eigen verantwoordelijkheid niet wil lukken'.

De ogen en de oren van de gemeente worden niet alleen gevormd door professionele instellingen, maar ook door vrijwilligers, burens, de sportvereniging, horeca, etc. Ook voor hen moet duidelijk zijn waar zij terecht kunnen met een signaal dat iemand in de problemen dreigt te raken. Met behulp van voorlichting kunnen we mensen informeren hoe hier mee om te gaan.

Vanuit het netwerk in de gemeente wordt duidelijk wat veel voorkomende problemen zijn. In het aanbod van groepgerichte activiteiten (zoals bijvoorbeeld voorlichting) kan worden ingezet op deze problematiek om vergelijkbare problemen bij anderen te voorkomen of helpen op te lossen. Kleinschaligheid en flexibiliteit in de wijk is van groot belang. Hiermee borgen we maatwerk, gericht op de specifieke problematiek van de wijk/kern.

III Het sociaal en fysiek mogelijk maken dat mensen zich kunnen ontwikkelen en kunnen participeren.

Sociaal en fysiek beleid van de gemeente en haar partners moet bevorderen dat mensen deelnemen aan de samenleving en de belemmeringen hiervoor wegnemen. Het beleid en de uitvoering daarvan helpen voorkomen dat mensen gebruik moeten maken van individuele zorgvoorzieningen. Het moet aantrekkelijk en laagdrempelig zijn om mee te doen in de samenleving. Hiermee faciliteren we ook dat mensen in staat zijn andere mensen te leren kennen. Dit draagt bij aan het vormen van een sociale omgeving waar iemand een beroep op kan doen als er sprake is van een ondersteuningsvraag. Je vraagt nu eenmaal makkelijker om hulp aan iemand die je kent.

Algemene voorzieningen

Door bovenstaande randvoorwaarden in te vullen ontstaan er algemene voorzieningen waar inwoners gebruik van kunnen maken en zo lang mogelijk zelfstandig kunnen participeren in de maatschappij. Er ontstaat een toegankelijke gemeente.

De gemeente heeft hierin een faciliterende rol. Vanuit de Wmo kan hier met een aantal instrumenten invulling aan worden gegeven. Daarnaast wordt ook vanuit andere beleidsterreinen een bijdrage geleverd aan de randvoorwaarden. Hieronder wordt eerst aandacht besteed aan de uitwerking van de instrumenten vanuit de Wmo. Daarna wordt aandacht besteed aan de andere beleidsterreinen die een bijdrage leveren aan de randvoorwaarden voor de gemeente. Ten slotte wordt aandacht besteed aan het verbinden van de samenhang tussen fysiek en sociaal beleid.

Inspanningen vanuit de Wmo

Inspanningen die vanuit de Wmo worden geleverd zijn gericht op de volgende onderwerpen:

- a. informatie, advies en cliëntondersteuning
- b. ondersteuning van vrijwilligers
- c. ondersteuningsaanbod voor mantelzorgers
- d. beschikbaar stellen van multifunctionele welzijnsaccommodaties

- e. bevorderen van (preventieve) activiteiten door sociaal cultureel werk
- f. ondersteuning van specifieke doelgroepen, zoals jongeren, senioren, mensen met een beperking

a. informatie, advies en cliëntondersteuning

Informatie, advies en cliëntondersteuning is gericht op bewustwording van eigen verantwoordelijkheid en eigen kracht en de inwoners te helpen hier optimaal gebruik van te maken en de juiste keuzes te maken.

b. Ondersteuning vrijwilligers

Het is van belang om in te zetten op het versterken van de sociale omgeving waar dat nu nog niet vanzelf plaatsvindt. Daarnaast is het minstens zo belangrijk om in te zetten op het behouden van de kracht van de vrijwilligersnetwerken en organisaties in gebieden waar die kracht heel sterk is.

De ondersteuning van vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties is gericht op:

- ondersteunen dat vraag en aanbod bij elkaar komen
- laagdrempelig maken om een bijdrage te leveren aan de maatschappij
- inzichtelijk maken hoe men een bijdrage kan leveren
- faciliteren van vrijwilligersorganisaties om makkelijk hun werk te kunnen doen

Een vorm van belonen van vrijwilligers kan het aantrekkelijk maken om een bijdrage te leveren aan de maatschappij. Het gaat hier niet om een geldelijke beloning, maar om een immateriële beloning.

c. Ondersteuning mantelzorg

Sinds de invoering van de Wmo is de ondersteuning van mantelzorg goed ingeregeld. Gezien de steeds groeiende vraag naar mantelzorgers blijft het prioriteit om hier op in te zetten.

Mantelzorg neemt in de Nederlandse gezondheidszorg een belangrijke plaats in. Ongeveer 75% van de zorg die aan mensen thuis wordt geboden komt voor rekening van mantelzorgers. Zonder mantelzorgers functioneert het zorgsysteem in ons land niet. Mantelzorg staat voor een aantal waarden dat het kabinet wil versterken in deze samenleving: medemenselijkheid, solidariteit met minder-gezonde familieleden en buren, mensen die verantwoordelijkheid nemen voor zichzelf en voor hun omgeving. In de Wmo wordt van gemeenten dan ook specifiek gevraagd aandacht te besteden aan mantelzorg en de ondersteuning van mantelzorgers. Beoogd wordt om de positie van mantelzorgers binnen de Wmo te versterken.

Gezien de demografische ontwikkelingen wordt de vraag naar mantelzorg alleen maar groter en daarmee de ondersteuning van mantelzorgers steeds belangrijker. Ook de tendens om meer vanuit de eigen kracht en de eigen verantwoordelijkheid van de mens uit te gaan en te stimuleren de ondersteuningsvraag binnen de nabije omgeving op te lossen maakt de vraag naar mantelzorg groter.

Om de ondersteuning van mantelzorgers te kunnen uitvoeren en monitoren is de gemeente Alphen aan den Rijn aangesloten bij het landelijke project 'Goed voor Elkaar' dit project is tot stand gekomen met medewerking van het ministerie van VWS en wordt uitgevoerd door Movisie in samenwerking met de provinciale Centra voor Maatschappelijke Ontwikkeling. De gemeente Boskoop is ook betrokken geweest bij dit onderzoek. De gemeente Rijnwoude niet, maar ondersteunt wel de uitgangspunten.

Er zijn 7 basisfuncties geformuleerd die de kaders bieden om een effectieve lokale ondersteuningsstructuur vorm te geven.

De 7 basisfuncties voor mantelzorg zijn:

- Informatie
- Advies en Begeleiding
- Emotionele steun
- Educatie
- Praktische hulp
- Respijtzorg
- Financiële tegemoetkoming
- Materiële hulp

d. Beschikbaar stellen van multifunctionele welzijnsaccommodaties

Welijnsaccommodaties zijn faciliterend om inhoudelijke doelstellingen uit de Wmo te kunnen realiseren. In Alphen aan den Rijn is in 2009–2011 is het Welzijnsaccommodatiebeleid vastgesteld. Dit beleid richt zich er op om goed toegankelijke en eigentijdse multifunctionele accommodaties in de gemeente te realiseren. Het welzijnsaccommodatiebeleid wordt de komende jaren verder geïmplementeerd. In de gemeenten Boskoop en Rijnwoude is nu geen specifiek welzijnsaccommodatiebeleid. Voor deze gemeenten geldt wel dat het faciliteren van activiteiten door ruimte beschikbaar te stellen een middel is dat bijdraagt aan de randvoorwaarden in de gemeente.

e. Bevorderen van (preventieve) activiteiten door sociaal cultureel werk

Sociaal cultureel werk is er op gericht dat mensen een gelegenheid hebben om te participeren en daarmee een sociaal netwerk op te bouwen. Het sociaal cultureel werk zal in de toekomst meer vraaggericht ingericht worden. De activiteiten worden door de gemeente gefaciliteerd door ruimte aan te bieden in een welzijnsaccommodatie. Ook hier wordt aansluiting gezocht met de wijkgerichte aanpak.

F. Ondersteuning van specifieke doelgroepen, zoals jongeren, senioren, mensen met een beperking, verslaafden en daklozen

Hoewel de Wmo voor iedereen is, zijn er groepen die meer kwetsbaar zijn een extra aandacht nodig hebben. Bij het inrichten van bovengenoemde randvoorwaarden in de gemeente zal hier aandacht aan worden besteed. De kwetsbare doelgroepen komen specifiek terug in de uitwerking in het beleidsplan.

Andere beleidsterreinen

De Wmo richt zich op participatie en deelname in de maatschappij. Mensen participeren op allerlei manieren in de maatschappij. De randvoorwaarden hiervoor worden vanuit verschillende beleidsterreinen gecreëerd. Om in het realiseren van de Wmo doelstellingen goed aan te sluiten bij de vraag van de inwoners, is het van belang afstemming te zoeken met de andere beleidsterreinen.

Een deel van de inspanningen die bijdragen aan de fysieke en sociale randvoorwaarden in de gemeente komen voort uit andere beleidsterreinen. Voorbeelden hiervan zijn:

- Goed toegankelijk zijn van de openbare ruimte
- Toegankelijkheid openbaar vervoer
- Volksgezondheid
- Wet Werk en Bijstand (in de toekomst) Wet werken naar vermogen
- Beleid gericht op voorzieningen voor minder daadkrachtigen (bijv. Minimabeleid, Schuldhulpverlening)
- Programma veiligheid
- Sport en cultuur om aan te sluiten bij voorzieningen waar mensen in hun vrije tijd gebruik van maken
- Een gebiedsgerichte aanpak richt zich op de sociale infrastructuur in een gebied of wijk. Gebiedsgerichte aanpak vormt een belangrijk instrument om de doelstellingen van de Wmo invulling te kunnen geven. De fusiegemeenten hebben een bestuursopdracht gericht op de gebiedsgerichte aanpak vastgesteld. Hierbij is oog voor zowel de sociale als de fysiek infrastructuur in een wijk of kern.
- Het programma jeugd concretiseert de ondersteuning van jongeren

Net zoals bij preventie door stimuleren van gedrag kan vanuit de Wmo een programma van wensen worden neergelegd bij andere beleidsterreinen.

Samenhang tussen fysiek en sociaal beleid: afstemming wonen, welzijn en zorg

De combinatie van fysiek en sociaal beleid versterkt elkaar op veel terreinen. Een van de speerpunten uit de missie is dat we zorg, welzijn en ruimte met elkaar verbinden. Een voorbeeld hiervan is de visie op wonen, welzijn en zorg. In dit traject vindt afstemming plaats met onze partners op het snijvlak van de terreinen wonen, welzijn en zorg. Het uitvoeren van de visie op wonen, welzijn en zorg is erop gericht dat mensen zolang mogelijk zelfstandig kunnen wonen en het beroep op individuele voorzieningen beperkt blijft. In Alphen aan den Rijn is in samenwerking met de partners een uitvoeringsplan 2009–2018 opgesteld. Binnen dit plan zijn projecten gedefinieerd die bijdragen aan de doelstelling van het programma en is met de partners een prioritering afgesproken. Het plan biedt voldoende flexibiliteit om projecten toe te voegen of wijziging in de prioritering aan te brengen als ontwikkelingen daartoe aanleiding geven. Recent is de uitvoering van het uitvoeringsplan wonen, welzijn en zorg geëvalueerd. De aanbevelingen worden met de partners besproken en de uitvoering van het programma wordt hierop aangepast.

De gemeente Rijnwoude heeft afspraken over wonen, zorg en welzijn vastgelegd in het Rijnwoude-akkoord. Dit is een overeenkomst tussen de gemeente, Wijdezorg en Habeko waarin doelen zijn geformuleerd om gezamenlijk op te trekken op dit gebied.

De gemeente Boskoop heeft in ISMH verband geparticipeerd in het Pact van Savelbergh, waarin ook een visie is neergelegd op de afstemming Wonen, welzijn en zorg. Dit is vertaald naar een lokaal afsprakenkader. Dit kader is enigszins verouderd, echter de uitgangspunten zijn nog steeds actueel.

Bij de harmonisatie van het beleid in het kader van de fusie zal bovenstaande tot één visie en uitvoeringsplan worden gevormd.

Vraagstuk-georiënteerd beleid

Preventief beleid kan worden gericht op een probleem dat leeft in een wijk of omgeving. De uitgangspunten van de Wmo zijn daarin leidend. Met de invulling van het sociaal en fysiek beleid is het van belang te weten welke factoren belemmerend werken op het nemen van eigen verantwoordelijkheid of het ontstaan van hulp in de nabije of sociale kring.

Hiervoor is het van belang dat er in beeld is welke vraagstukken er spelen. Soms is dit op gemeentelijk niveau en soms kan de uitwerking per gebied of wijk verschillen. Het eerdergenoemde fijnmazige netwerk heeft naast een signalerende rol op individueel uitvoerend niveau ook een signalerende rol op beleidsniveau: welke problemen of uitdagingen spelen er in een buurt of wijk die de gemeente of één van haar partners wil aanpakken.

Door op de juiste manier te investeren in de gemeente wordt deze steeds toegankelijker. Regelmatig moet worden nagegaan of de investeringen nog steeds noodzakelijk zijn en of er andere prioriteiten zijn ontstaan. Dit cyclische model is van belang voor bijvoorbeeld welzijnsactiviteiten als sociaal-cultureel werk (professioneel en vrijwillig). Deze activiteiten faciliteren ontmoeting en zelfredzaamheid. Hierdoor kan zorg worden voorkomen, belemmeringen om te participeren weggenomen en een bijdrage worden geleverd aan mensen rehabiliteren in de maatschappij.

Gebiedgerichte prioritering

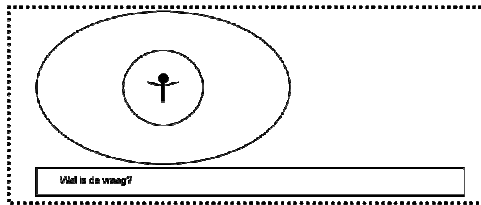
Welke prioriteiten we stellen bij de inzet vanuit de Wmo op de randvoorwaarden in de gemeente, wordt bepaald door de vraag in een wijk of gebied. In een gebied als Boskoop en Rijnwoude en de kernen Aarlanderveen en Zwammerdam is bijvoorbeeld minder inzet op de sociale omgeving nodig dan in de meer stedelijke gebieden uit onze gemeente. Hier zal bijvoorbeeld vervoer naar regionale voorzieningen meer een aandachtspunt zijn. Belangrijke aanvulling is dat er niet alleen wordt ingezet op de knelpunten, maar juist ook om dingen die goed lopen, zoals de eigen kracht in de gemeenschappen in de kernen, te behouden. Ook de invulling van activiteiten zal aansluiten bij de vraag en de specifieke problematiek van een gebied. Een aantal voorzieningen is meer centraal georganiseerd. Dit bepaalt ook de situatie in een gebied of wijk. Voor de hele gemeente geldt dat de ondersteuning van mantelzorg prioriteit heeft, omdat de vraag hiernaar toeneemt en

mantelzorg van essentieel belang is voor het behouden van het gewenste niveau van ondersteuning in onze gemeente.

Beoogd maatschappelijk effect

De lokale omgeving faciliteert de mensen om samen zelfredzaam te zijn.

7.5. e. Hulp op maat

Ondanks de inspanningen om de goede voorwaarden te scheppen om individuen zo veel als mogelijk zelfredzaam deel te laten nemen aan de samenleving, blijft de behoefte bestaan aan een plaats waar mensen terecht kunnen voor een vorm van hulp. Deze hulp is op maat gesneden voor het knelpunt dat zij ervaren om zo veel als mogelijk weer deel te kunnen nemen aan de toegankelijke gemeente.

Samen met het individu wordt intelligent en transparant gekeken naar wat het echte probleem is waardoor iemand niet optimaal deel uit kan maken van zijn omgeving en wat deze persoon daar zelf aan kan doen. Soms is dit een simpele oplossing waar op een simpele manier mee omgegaan kan worden.

Voor sommige vraagstukken is een brede benadering noodzakelijk om helder te krijgen:

- wat de oorzaak is
- welke relevante problemen ondervindt het individu
- met welke oplossingen en in welke samenhang het gewenste resultaat kan worden bereikt
- Bij het verkennen van een hulpvraag wordt goed onderzocht wat een persoon (al dan niet met gebruik van een nabije of sociale omgeving) zelf kan doen aan zijn vraagstukken. Daarbij is eigen verantwoordelijkheid een sleutelwoord.

Dit vraagt om een integrale klantbenadering die verder gaat dan enkel de kaders van de Wmo en de verantwoordelijkheden van de gemeente. Samenwerking met partners speelt hier een grote rol. Dit wordt van een nog groter belang met de aankomende rijksdecentralisaties.

Naast een herkenbare plaats in de gemeente is het van belang gebruik te maken van het eerder genoemde netwerk in de gemeente om mensen die hulp nodig hebben vroegtijdig te vinden. Op deze manier kunnen mensen die de weg niet weten, snel gevonden worden.

Doelgroepenbeleid

Door in de klantbenadering uit te gaan van een gedeelde problematiek in plaats van specifieke doelgroepen kan het aanbod gestructureerd en eenvoudiger worden. Sommige doelgroepen hebben echter zeer intensieve zorg nodig. Voor deze groepen is het van belang groepsgericht maatwerk te blijven leveren. De Wmo is voor iedereen, maar we besteden extra aandacht aan kwetsbare groepen.

De gemeente neemt in ieder geval bij jeugd een grotere verantwoordelijkheid. Jeugd kan minder makkelijk verantwoordelijkheid nemen, minder goed hun eigen hulpvraag formuleren

en deze minder goed uitdragen. Het beleid voor jeugd wordt verder geconcretiseerd in het programma jeugd.

Maar voor meer groepen geldt dat deze kwetsbaar zijn en meer aandacht vragen. Zo richten we ons ook op senioren, mensen met een fysieke of psychische beperking, verslaafden, dak- en thuislozen, enz. Onder thema d. is al aangegeven dat bij de inrichting van randvoorwaarden in de stad aandacht is voor deze kwetsbare groepen. Dit geldt ook bij hulp op maat. Bij het bepalen welke oplossing het meest geschikt is voor een persoon, wordt rekening gehouden met zijn specifieke problematiek. De geboden oplossing blijft echter maatwerk en kan ook binnen de genoemde doelgroepen verschillen.

Voorzieningen voor hulp op maat

De invulling van hulp op maat kan verschillende vormen hebben. De oplossing die geboden wordt, is maatwerk. Indien gebruik gemaakt wordt van een voorziening, kan dit zowel een collectieve voorziening als een individuele voorziening zijn.

Bij hulp op maat wordt zoveel mogelijk uitgegaan van de beschikbare algemene voorzieningen (zie thema d), omdat dit zoveel mogelijk aansluit bij normaal functioneren in de maatschappij. Het doel is altijd hier (op termijn) weer naar toe te groeien, als dit mogelijk is. Een voorbeeld hiervan is om ouderen zo lang mogelijk gebruik te laten maken van het openbaar vervoer en ze hier bij te helpen. Pas als ze daar niet meer toe in staat zijn ga je dan een aparte vorm van vervoer inzetten. Indien het niet mogelijk is van een algemene voorziening gebruik te maken wordt het gebruik van een collectieve voorziening of een individuele voorziening aangeboden.

Collectieve en individuele voorzieningen vanuit de Wmo

Binnen de Wmo onderscheiden we collectieve en individuele voorzieningen³.

Collectieve en individuele voorzieningen die worden aangeboden zijn gericht op het compensatiebeginsel vanuit de Wmo:

Wettelijk is bepaald (artikel 4) dat de gemeente ter compensatie van de beperkingen die een persoon ondervindt in zijn zelfredzaamheid en zijn maatschappelijke participatie, voorzieningen treft op het gebied van maatschappelijke ondersteuning die hem in staat stellen:

- a. een huishouden te voeren
- b. zich te verplaatsen in en om de woning
- c. zich lokaal te verplaatsen per vervoermiddel
- d. medemensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan

³ Een collectieve voorziening is een voorziening die niet op een individueel persoon is toegesneden en die toegankelijk is op basis van een individuele toelatings-beoordeling ten behoeve van het behouden van en het bevorderen van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer; Een individuele voorziening is een op de persoon toegesneden voorziening welke toegankelijk is op basis van een individuele toelatingsbeoordeling, ten behoeve van het behouden van en het bevorderen van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer;

Met de uitbreiding van Wmo taken vanuit de AWBZ zal hier aan worden toegevoegd:

- e. dagelijkse levensverrichtingen uit te voeren en het persoonlijk leven te structureren en daarover regie te voeren

Hieronder vallen:

- hulp bij het huishouden
- individuele hulpmiddelen
- sociaal recreatief vervoer
- maatschappelijk werk
- verslavingszorg
- oggz
- maatschappelijke opvang
- dak- en thuislozenzorg

De functie begeleiding wordt hier aan toegevoegd.

Wie komt in aanmerking voor een voorziening

Wie in aanmerking komt voor een voorziening vloeit voort uit het compensatiebeginsel.

Een inwoner van de gemeente die niet in staat is zelfstandig een huishouden te voeren (a), zich te verplaatsen in en om de woning (b), zich lokaal te verplaatsen per vervoermiddel (c) of medemensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan (d), komt in aanmerking voor het gebruik van een collectieve of individuele Wmo voorziening. Daarbij geldt dat moet zijn bepaald dat deze persoon niet in redelijkheid het probleem zelf kan oplossen op met behulp van zijn nabije of sociale omgeving. Hierbij geldt ook een financiële eigen verantwoordelijkheid van de inwoner.

De wijze van compensatie richt zich er op dat iedereen een fatsoenlijk bestaansniveau moet kunnen hebben. Voorzieningen worden zoveel als mogelijk in de buurt van de persoon georganiseerd.

Wat is de juiste voorziening?

De gekozen oplossing richt zich op:

- vraag van het individu
- is de belemmering weggenomen of gecompenseerd
- is de meest effectieve en efficiënte oplossing gekozen

Keuzevrijheid

De Wmo staat voor dat de cliënt vrijheid heeft in de keuze van een voorziening. Dit uitgangspunt komt terug in het aanbod aan voorzieningen. Eén van de manieren om keuzevrijheid te geven is het aanbieden van een persoonsgebonden budget (PGB). Wij vinden dit een goed instrument dat past bij keuzevrijheid en de eigen verantwoordelijkheid van mensen. Om dit instrument maatschappelijk acceptabel in te kunnen zetten is het echter wel noodzakelijk dat het aantoonbaar wordt ingezet voor het doel van het PGB. Als dit niet het geval is in het maatschappelijk niet aanvaardbaar en worden bovendien de kosten onbeheersbaar. Binnen deze kaders zal de inzet van het PGB in het beleidsplan verder

worden uitgewerkt. Bij de uitwerking zal ook in samenhang met de decentralisaties werk en jeugd naar de mogelijkheden worden gekeken. Bij de uitvoering van de inzet van het PGB houden we uiteraard ook rekening met de wettelijke kaders. Deze wettelijke kaders zijn op dit moment in verandering. Met het vaststellen van een wettekst voor de uitbreiding van de Wmo met AWBZ taken zal duidelijkheid ontstaan wat de nieuwe wettelijke kaders zijn.

(Financiële) verantwoordelijkheid

Ook bij het aanbieden van een collectieve of individuele voorziening wordt uitgegaan van de eigen kracht en verantwoordelijkheid van de inwoner. We werken met een eigen bijdrage regeling voor het gebruik van deze voorzieningen. Voor het vaststellen van de hoogte van deze eigen bijdrage wordt een inkomens en vermogenstoets gehanteerd, binnen de wettelijke kaders.

Het uitgangspunt is dat de voorzieningen wel voor iedereen beschikbaar moeten blijven. Als iemand een eigen bijdrage moet betalen voor een voorziening die hij op dat moment niet kan financieren, dan zullen we deze persoon niet laten vallen, maar een regeling treffen zodat hij of zij wel direct van de ondersteuning gebruik kan maken. Door het instellen van een eigen bijdrageregeling met inachtneming van dit vangnet, borgen we dat de ondersteuning voor iedereen beschikbaar blijft die dat ook daadwerkelijk nodig heeft.

Het wettelijk kader rondom de eigen bijdrageregeling voor de Wmo is op dit moment in ontwikkeling. Op het moment van schrijven van deze kadernota is het uitgangspunt dat een eigen bijdrage regeling mag. Wat niet mag is het uitsluiten van mensen van een voorziening op grond van hun inkomen. Over deze uitspraak is echter discussie. De eigen bijdrage regeling zal dan ook worden uitgewerkt binnen de wettelijke kaders die zich de komende maanden verder zullen vormen. Wij vinden het belangrijk een eigen bijdrage regeling te kunnen hanteren, omdat die er aan bijdraagt dat ondersteuning beschikbaar blijft voor hen die het zelf niet kunnen betalen.

Langdurige en kortdurende ondersteuning

Inwoners wenden zich met diverse ondersteuningsvragen tot de gemeente. Soms gaat dit om een tijdelijk ondersteuning, bijvoorbeeld hulp in de huishouding na het herstellen van een operatie. Maar er zijn ook veel mensen die voor lange tijd ondersteuning nodig hebben. Zeker gezien de komende uitbreiding van de Wmo vanuit de AWBZ zal het aantal mensen dat langdurig ondersteuning nodig heeft, alleen maar groter worden.

Uitgangspunt is dat we altijd blijven kijken of groei naar (meer) zelfstandig deelnemen aan de maatschappij mogelijk is. We realiseren ons dat er groep mensen is die in ieder geval op onderdelen langdurige ondersteuning nodig heeft. Hier zullen we rekening mee houden bij de inrichting van de ondersteuning. Er zullen mensen zijn waarvan we ons moeten realiseren dat volledig deelnemen aan de maatschappij ook op langere termijn niet meer realistisch is. We gaan hierbij dan uit van 'participeren naar vermogen'. De ondersteuning kan er dan op zijn gericht om een menswaardig bestaan te kunnen leiden.

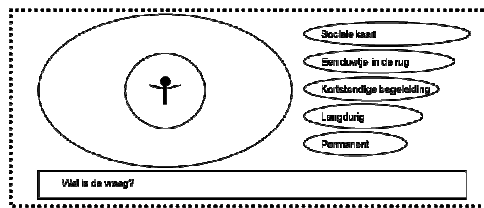
Beoogd maatschappelijk effect

Belemmeringen van mensen om zelfredzaam, naar vermogen, te participeren worden gecompenseerd.

Inwoners zijn in staat dagelijkse levensverrichtingen uit te voeren, het persoonlijk leven te structureren en daarover de regie te voeren.

Er wordt gebruik gemaakt van de voorzieningen door hen die het echt nodig hebben.

7.6. f. Als de eigen verantwoordelijkheid niet wil lukken

Er komen situaties voor dat een persoon de regie in het eigen leven niet waar kan maken. Dan is het van belang in te springen door hulp te geven die nodig is. De regie op het eigen leven kan men even kwijt zijn (als iemand niet weet wat te doen bij een bepaald vraagstuk) of structureel, volledig afwezig (bijvoorbeeld bij mensen met een ernstig onderliggend psychiatrisch probleem).

Als iemand geen regie kan nemen in het eigen leven, ontstaat het risico dat verkeerde keuzes leiden tot verder groeiende problemen. Als hier niet tijdig op wordt ingegrepen kunnen deze tot meer kosten leiden en voor de persoon tot een steeds grotere afstand van de samenleving. Beide zijn onwenselijk.

De gemeente en haar partners investeren in een vangnet waardoor een individu op de juiste manier weer op weg wordt geholpen. Deze investering kan variëren van de juiste richting aanwijzen (een sociale kaart), een duwtje in de rug (een goed, motiverend gesprek), tijdelijke hulp vanuit het maatschappelijk werk tot structurele, individuele begeleiding.

Sommige individuen zullen geen eigen verantwoordelijkheid kunnen nemen en zijn wilsonbekwaam in hun handelen. Het is wenselijk deze personen actief te benaderen en eventueel richting hulp te dwingen. Uitgangspunt is dat mensen die geen regie kunnen nemen over hun eigen leven zo snel als mogelijk worden gevonden en dat er een lijn wordt gelegd naar zorgwekkende zorgmijders om terug te komen uit een diep dal. Daarbij is het van belang om in de gemeente gebruik te maken van het fijnmazig (wijkgericht) netwerk (huisartsen, welzijnswerkers, kerken, werkgevers, etc.).

Hoe de gemeente deze signaalfunctie wil ondersteunen is uitgewerkt onder thema d, onder 'Il vroegtijdig herkennen van mensen die in de problemen dreigen te komen' (pagina 29)

Uitgangspunt is dat er een gedwongen interventie plaatsvindt zodra iemand een gevaar vormt voor zichzelf of zijn omgeving of overlast veroorzaakt. We volgen hierbij de relevante wetgeving.

Dit thema betreft de bemoeienis om iemand toe te leiden naar de zorg of ondersteuning die hij nodig heeft. De daadwerkelijke hulp kan worden gegeven is onderdeel van thema e. hulp op maat als deze onder de Wmo valt. Vaak zal er ook (deels) sprake zijn vanuit hulp vanuit een andere wetgeving, zoals bijvoorbeeld de psychiatrische gezondheidszorg. In dit geval wordt gezorgd voor een goede overdracht.

Beoogd maatschappelijk effect

Mensen die niet in staat zijn zelf de regie te voeren over hun leven worden tijdig gesignaleerd en toegeleid naar de juiste ondersteuning. Zij komen niet in de situatie dat ze een gevaar vormen voor zichzelf of hun omgeving of overlast veroorzaken.

8. Financiële kader

De visie is:

- Het welzijn van de inwoners van de gemeente is leidend.
- Het geven van fysieke en sociale ruimte is volgend.
- Middelen zijn ondersteunend.

Hieruit volgt dat de vraag van mensen centraal staat en dat de middelen volgen. We hebben echter ook een verantwoordelijkheid om de kosten te beheersen. We doen dit door zorg te dragen dat ondersteuning wordt geboden aan hen die dat echt nodig hebben. Bij de afweging of de juiste oplossing wordt ingezet, wordt ook gekeken of de oplossing efficiënt is. Er wordt, binnen de wettelijke kaders, een eigen-bijdrageregeling gehanteerd die uitgaat van de financiële eigen verantwoordelijkheid van mensen.

De verwachting is dat de aanpak vanuit de eigen verantwoordelijkheid er uiteindelijk in zal resulteren dat er minder financiële middelen nodig zijn voor de Wmo (op basis van de huidige taken in de Wmom, dus exclusief de uitbreiding van de taken vanuit de AWBZ).

Omdat het gaat om een verandering in het gedrag en de mentaliteit van mensen zal het wel een paar jaar duren voor deze kostendaling zichtbaar is.

Voor de uitbreiding van taken vanuit de AWBZ worden middelen beschikbaar gesteld vanuit het rijk. De hoogte van de budgetten wordt bekend gemaakt in de meicirculaire 2012.

In de financiering van de Wmo wordt een onderscheid gemaakt in middelen voor collectieve voorzieningen en voor individuele voorzieningen. De individuele voorzieningen kennen een zgn. open-einderegeling. We zullen mensen nooit een noodzakelijke voorziening weigeren met als reden dat er geen budget voor is.

Doordat meer het accent komt te liggen op de eigen verantwoordelijkheid en eigen kracht van mensen is de verwachting dat er een verschuiving zal ontstaan in het inzetten van de middelen. Er zal meer worden ingezet op preventie en faciliteren van mensen om hun problemen zelf op te kunnen lossen (thema d). Dit zal resulteren in minder uitgaven voor hulp op maat (thema e). Ook binnen de uitgaven voor hulp op maat zal een verschuiving optreden van individuele voorzieningen naar collectieve voorzieningen.

Bijlage I Prestatievelden

De Wmo kent negen prestatievelden waarmee maatschappelijke ondersteuning vorm kan worden geven. Hieronder wordt een toelichting gegeven waar de prestatievelden in de voorliggende Wmo kadernota zijn terug te vinden.

1. Sociale samenhang en leefbaarheid.

Het zorgdragen van sociale samenhang en leefbaarheid is een randvoorwaarde in de gemeente. Dit bevordert de participatie en is tevens preventief. De uitwerking van dit prestatieveld komt terug onder thema d.

2. Ondersteuning van jeugdigen bij opgroeien en opvoeden.

De ondersteuning van jeugd wordt geconcretiseerd in het programma Jeugd. Daarnaast komen alle activiteiten gericht op preventie en randvoorwaarden terug onder thema d. Onder thema e komt de hulp op maat terug die gericht is op jeugdigen.

3. Informatie, advies en cliëntondersteuning.

Dit instrument komt in alle thema's terug. In de eerste drie thema's is dit vooral gericht op bewustwording van de eigen kracht en verantwoordelijkheid en de mogelijkheden die men daartoe heeft. In thema d komt het terug als instrument om randvoorwaarden in te vullen en als instrument in preventie. In thema e komt vooral de cliëntondersteuning terug. Hier is met name vraagverduidelijking belangrijk.

4. Ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers.

Dit instrument wordt concreet benoemd en uitgewerkt onder thema d, de randvoorwaarden in de gemeente.

5. Bevorderen van zelfstandig functioneren en deelname aan het maatschappelijk verkeer.

Alle thema's zijn gericht op het bevorderen van zelfstandig functioneren en deelname aan het maatschappelijk verkeer.

6. Verlenen van individuele voorzieningen.

Dit is een instrument gericht op compensatie en vormt een onderdeel van thema e, hulp op maat.

7. Maatschappelijke opvang.

Dit thema vormt zowel de hulp op maat als ook preventieve maatregelen voor een kwetsbare doelgroep. Het wordt genoemd als instrument in thema e, hulp op maat. Het maakt ook onderdeel uit van de preventieve maatregelen die we inzetten voor kwetsbare doelgroepen in thema d.

8. Bevorderen van Openbare Geestelijke GezondheidsZorg (OGGZ).

Dit thema vormt zowel de hulp op maat als ook preventieve maatregelen voor een kwetsbare doelgroep. Het wordt genoemd als instrument in thema e, hulp op maat. Het maakt ook

onderdeel uit van de preventieve maatregelen die we inzetten voor kwetsbare doelgroepen in thema d.

9. *Bevorderen van verslavingsbeleid.*

Dit thema vormt zowel de hulp op maat als ook preventieve maatregelen voor een kwetsbare doelgroep. Het wordt genoemd als instrument in thema e, hulp op maat. Het maakt ook onderdeel uit van de preventieve maatregelen die we inzetten voor kwetsbare doelgroepen in thema d.

Bijlage II Huidig Wmo beleid

Alphen aan den Rijn

In de gemeente Alphen aan den Rijn is de Wmo vorm gegeven door een beleidskader Maatschappelijke Ondersteuning 'Sterk voor Kwetsbaar' (juli 2006). Bij dit beleidskader is als centrale missie opgenomen:

Alphen aan den Rijn investeert in de kwaliteit van de samenleving door mensen zo ruimhartig mogelijk in staat te stellen om zelfstandig en volwaardig deel te nemen in de samenleving. Kwetsbare mensen en groepen worden daarbij adequaat ondersteund. Hierbij nemen keuzevrijheid en onderlinge betrokkenheid een belangrijke plaats in.

Het beleidskader is voor de periode 2008–2011 vertaald naar een beleidsplan 'Van Kwetsbaar naar Weerbaar' (januari 2008). Dit beleidsplan benoemt doelstellingen en acties per prestatieveld, gekoppeld aan indicatoren.

Boskoop

In de gemeente Boskoop is de Wmo vormgegeven door de kadernota Wmo Boskoop 2008–2011 'de toekomst vormgeven'. Bij dit beleidskader is als centrale missie opgenomen:

Het gemeentebestuur en Boskopers ontwikkelen samen de toekomst van Boskoop in het kader van de Wmo, gericht op een gemeenschap waarin iedereen kan meedoen en waar iedereen naar vermogen zijn verantwoordelijkheid voor zichzelf en zijn omgeving draagt.

In deze kadernota zijn de processen van interactieve beleidsvorming beschreven en zijn de inhoud van het beleid, het beoogde resultaat en de hiervoor mogelijk te ondernemen acties nader geconcretiseerd per prestatieveld. Aan drie thema's Gezondheid, Jeugd, en Ouderen en gehandicapten is prioriteit gegeven.

Rijnwoude

In de nota Wet maatschappelijke ondersteuning: 'Doe mee(r)' van de gemeente Rijnwoude is de visie als volgt omschreven:

De eigen verantwoordelijkheid van de burger staat daarbij voorop. Als het niet lukt om het zelf op te lossen, zoekt de burger steun, hulp, bij de eigen omgeving. Pas in de laatste plaats kan een beroep worden gedaan op de overheid. Hierbij is het compensatiebeginsel uitgangspunt zoals dit vastgelegd is in de verordening individuele voorzieningen. Dit compensatiebeginsel houdt de algemene verplichting in van het gemeentebestuur in om aan personen met aantoonbare beperkingen een alternatief te bieden zodanig dat de gevolgen van die beperkingen zoveel mogelijk worden opgeheven, daarbij uitgaande van de zelfredzaamheid. Hierbij is het functioneren van iemand die geen voorzieningen nodig heeft norm voor de hoogte en de mate waarin gecompenseerd wordt, evenals voor de aard van de compensatie. Het compensatiebeginsel houdt tevens in dat het gemeentebestuur mantelzorgers en

vrijwilligers die personen met aantoonbare beperkingen ondersteunen hierbij ondersteunt.

Ook wordt er een expliciete koppeling gemaakt met andere beleidsterreinen die de Wmo raken. In belangrijke mate zijn dit Wonen, Zorg en Welzijn, Volksgezondheid, Jeugdbeleid en de Welzijnsvisie.